

בית הכנסת "אהבת התורה" - איש מצליח
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

יום חמישי ז"ך בשבט התש"ע

נושאי השיעור:

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

ניתן לשמוע
את שיעורי של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו' בית נאמן:
079-9270505

תענית דיבור * מעלת כתיבת חידושי תורה * תורת אמת

- א. תענית דיבור - חתן תהלים. ב. רבי יצחק אלפיייה זצ"ל. ג. למה עושים תענית דיבור? ד. מה היא ה"שכינה"? ה. כשמטעימים הטעמים מבינים הפסוקים. ו. תיבת "וינחם" מלעיל משתי סיבות. ז. מעלת כתיבת חידושי תורה. ח. לא להחמיר ולא להקל. ט. אם אין לו כזית מצה, האם יש ענין לאכול בליל הסדר חצי כזית? י. לא לכתוב בתקיפות. יא. בשביל ללמוד עיון צריך לכתוב.

חתן תהלים

א. החכם שתיקן תענית דיבור - הרב הצדיק רבי יצחק אלפיייה ע"ה, לא היה מהגאונים המפורסמים בדורו. לא היה מפורסם כל כך, היו הרבה חכמים שכתבו ספרים, והעמידו תלמידים, ונקראים גאונים, אבל אדם שעושה דבר לשם שמים, זה מתקיים הרבה יותר טוב מכל מיני ספרים. החכם הזה עשה מצוה לדורות, אמנם היום לא כולם עושים את זה, "אין נביא בעירו" (עיי' בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' ק"ז בהערה מקור ביטוי זה), ודוקא העדה שלנו זהירים בדבר הזה. אם אתה שומע "תענית דיבור" - זה דוקא מהעדה שלנו... רבי פרץ מימון זכרוננו לברכה - עושה שבת תענית דיבור. רבי עמוס כהן מאשדוד זכרוננו לברכה - גם כן. יבדל לחיים רבי אברהם כהן מרמלה (של "ילקוט אברך"), גם הוא עושה שאלות על זה. כל פעם מגיע זמן תענית דיבור, אז הוא כותב שאלות. ועושים את זה בכל הרצינות. אחרים מדברים דברי תורה, קצת גמרא וקצת וכו', אבל אצלנו עושים שלש פעמים תהלים. ומי שלא יספיק, יקרא את המזמורים הקטנים (כדי להשלים למנין תנ"ח מזמורים). (אחרי כמה שנים שלא הייתי מספיק הכל, היום ברוך ה' הספקתי הכל). ומי שגמר את כל התהלים היום, זה "חתן תהלים" [כי קוראים תנ"ח מזמורים כמנין חתן בסך הכל]. יש "חתן תורה", יש "חתן בראשית", יש "חתן דמים", ויש "חתן תהלים"... ומה המיוחד ב"חתן תהלים"? שאין לו על מה להתגאות. לא תאמר "קראתי תהלים אלף פעם", נו, יש אנשים שקראו יותר. אבל בתהלים יש לך פלאפון ישיר לקב"ה.

עכשיו אני יודע שיש אלקים

ב. על החכם הזה [רבי יצחק אלפיה] יש סיפור שראיתי אותו לפני שלש שנים, ואני כל פעם רוצה לחזור עליו כי הוא מתוק. את זה הרב מרדכי אליהו (שיחיה) כותב, ואני אקרא אותו בלשון שלו. אומר "התיקון הזה תיקן אותו חכם לפני פחות ממאה שנה", למעשה הוא לא עשה דבר חדש, יש הרבה מזלזלים בזה. אומרים: מה זה, "דברים בטלים באותיות גדולות"... ככה אמר חכם אחד בחוץ לארץ, אם הוא ידע שהחכם הזה עצר את השוואה, לא היה מדבר עליו ככה. השוואה השתוללה בכל עוזה בכל מדינות אירופה, הגיעה לארץ ישראל על הסף ממש, על הפתח. והנה באותו זמן באו כל חכמי ישראל והתפללו. והרב מספר (שתהיה לו רפואה שלמה בעזרת ה') ככה: "סיפרתי מעשה ברבי יצחק אלפיה לקדוש ישראל בבא סאלי, והוא ביקש אותי להביא בעל

1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום חמישי ז"ך בשבט התש"ע במוצאי יום 'תענית הדיבור' בישיבתנו הקדושה - ישיבה גדולה. המערכת.
2. זה מזל, אתה לא יכול להבין. כמה גאונים היו באותו הדור, ויש להם ספרים. יש ספרים שכל פעם נדפסים, כמו הספרים של רבי יוסף חיים ע"ה, מדפיסים עוד ספר ועוד פעם ועוד פעם, וספרים אחרים בודדים - מהדורא אחת, מהדורא שניה וזהו.
3. ראשי הסוכנות אז אמרו: מה נעשה? אז הכינו כל אחד ואחד מקום במטוס, בשעה שהיטלר ימח שמו יגיע הם יטוסו כולם. ומה עם הישוב כאן? נתנו להם שטויות, נתנו להם מקלות... קראו לזה 'קפא' - 'מבצע קפא' - 'קרב פנים אל פנים'. וכי באים מול הגרמנים פנים מול פנים? הם טסים מלמעלה, מפזרים "ענן ואש מתלקחת" (ע"פ יחזקאל א', ד'). ימח שמם וזכרם. מה זה 'קפא' פ' על מי אתם משחקים?! אבל זה מה שיש.

המעשה לפניו⁴. וזה הסיפור: הצדיקים בארץ ישראל, המקובלים והחסידים חילקו ביניהם את הצדיקים ישני עפר, 'אתה תלך לאור החיים', 'אתה תלך לרבי עקיבא', 'אתה תלך לפלוני'. והנה רואה הרב אלפיייה בחלום את רבי יעקב אבוחצירא. והוא אומר לו: למה אתם לא באים אלי [לקברי שבמצרים]? אמר לו: איך נבוא אליך? עכשיו יש מלחמה, ואי אפשר להגיע לשם. אמר לו: דע לך, כל קבורתי במצרים באה רק בשביל להגן על הישוב בארץ ישראל. אתה חייב לבוא! איך אני אבוא? בבוקר נכנס רבי יצחק אלפיייה למשרד של המושל הבריטי בירושלים (אז היינו תחת הבריטים בזמן המנדט, וכמה עוללות עשו לישראל) והודיע לו: אני צריך לסייע למחרת ברכבת של החיילים שיורדים למצרים. כמעט אמר לו המושל: לך מכאן, מה אתה מבבל את המוח? אתה חייל? מה אתה רוצה? אבל היה שמה שוטר יהודי שאמר לו: עם הרב הזה לא מתעסקים. ואמר לו הרב: לא רק אני, אלא גם עוד עשרה אנשים אתי. נו, עוד עשרה. ולא רק זה. אלא הרב שאל: מתי הרכבת נוסעת? אמר לו: בשש. אמר לו: אין דבר כזה, אמנם יש לנו וותיקין, אבל יש לי כוונות, עד שאני גומר את הכוונות. תעשה טובה, הרכבת מחר תיסע בשבע וחצי. זה כבר יותר מדאי. שאתה תיסע, ועוד מניין אתך, ונדחה את הנסיעה בשביל כבודו עוד שעה?! מה זה? והוא אפילו לא ענה לו. למחרת, הרכבת מלאה חיילים והיא לא נעה, עומדת שם 'שוא נע ושוא נח'... לא רוצה לזוז. מה לעשות? המושל אמר: זהו, הרב מעכב אותנו. הרב הגיע, אמרו: זוזו מהר, והרכבת זהו. המושל השתגע. אבל לא זה העיקר, שלושה ימים ושלושה לילות ישבו שמה, חושך ואפילה, הכל היה בהאפלה, פתאום קרה נס גדול, הצבא הגרמני ניגף באופן נסי במקום שנקרא 'אל עלמיין'⁵. והנה הרב הגיע בשמחה רבה. ראיתי כתוב שבים השלישי שהיו שמה, כבר האירו את הכל. הגרמנים הגיעו ונגמר, ימח שמם ויאבד זכרם, לא נשאר מהם כלום. כולם ברחו. אז הם חזרו 'ולכל בני ישראל היה אור במושבתם' (שמות י', כ"ג). כשחזר הרב, המושל קיבל את פניו בתחנת הרכבת, חיכה לו שמה ואמר לו: "עכשיו אני יודע שיש אלקים - אלקי ישראל". הקידוש ה' שנעשה בדבר כזה, אין למעלה ממנו.

יום המוות

- ג. כמה אנשים זכו לעשות דבר כזה? רק החכם הזה בתמימות ובמעשים הטובים. יש לו כמה ספרים וממש הכל נעשה בתמימות. פעם רבי מרדכי אליהו (את זה הוא מספר במקום אחר) ראה איזו הלוייה. רבי מרדכי היה קטן, אז הוא הלך לראות הלוייה של מי. הוא שואל: של מי? ולא רוצים להגיד לו.
4. מי זה "בעל המעשה"? את רבי יצחק אלפיייה, להביא אותו אליו. כי בבא סאלי היה פעם בארץ ישראל, אחר כך חזר למרוקו, ואחר כך עוד פעם חזר לארץ. רבי יצחק אלפיייה נפטר בתש"ו, ורבי מרדכי אליהו (יבדל לחיים) היה פה. הוא נולד בארץ, בשנת תש"א היה בן שתים עשרה, אז הוא נולד בתרפ"ט.
5. לא יודע בדיוק פרטים, אבל נראה לי שהם פתחו צנורות כדי לשתות שם מים. ובמקום לשתות מים שתו נפט. חיילים בנפט יכולים לעבוד? אין מה לעשות. כולם נסוגו אחרוני.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:43 18:02	16:49
ת-א:	18:39 18:03	17:05
חיפה:	18:37 18:02	16:54
ב"ש:	18:40 18:04	17:06

של מי היא. פתאום באמצע הדרך, הנפטר יצא מהארון והתחיל לדבר! מה? הנפטר קם?! מה קרה? הוא [רבי מרדכי] ברח... זה היה רבי יצחק אלפיה, הוא רצה להתוות להם איך יעשו לו הלווייה, ואיך יעשו לו הספדים! קם והספיד את עצמו, בשביל שיזכור יום המיתה. יש אנשים שמדברים על יום המיתה אומרים "בר מינן", "בר מינן" - הוא לא ימות לעולם... נו, בסדר. **למעשה אדם שמפחד מהמוות, ה' ישמור. המוות זה טבעי, ה' נתן את המוות, ופעם אחת יסיר אותו.** "בלע המוות נלצח" (ישעיה כ"ה, ח). והצדיק הזה רצה לזכור יום המיתה. בזכות הדבר הזה שהיה כל כך צדיק ותמים ישר וחסידי - לא השאיר מקום בתורה שלא למד, הוא קרא את הכל - הוא זכה שאת התיקון שלו עושים אותו בכל שנה.

למה עושים תענית דיבור?

ד. ולא רק אנחנו עושים, יש אלפים שעושים אותו. **רק במיוחד ישיבה שעושה תענית דיבור, זה דבר פלא...** ויש אפילו שמלמדים בישיבות שלהם: "אל תעשו תענית דיבור, זה ביטול תורה". ביטול תורה... **בואו אני אגיד לכם למה עושים תענית דיבור.** לא רק בגלל שאבא עשה את זה, וזו הישיבה שלו. (הרבה עשו בחוץ לארץ, והרבה עושים עד היום הזה). **אבל כשאדם לפעמים שוקע בעוונות ושוקע במ"ט שערי טומאה, התורה שלו הולכת למקומות אחרים.** הרמב"ם כתב בהלכות תשובה (פ"ה ה"ז) "עד עכשיו היה עושה מצוות, וטורפין אותם בפניו". מה זה "וטורפין אותם בפניו"? לא רק שנותנים לו סטירה, אלא טורפים אותו. באים הסטרא אחרא ובוולעים אותו. הוא לומד ולומד ולומד וכולו משתבש. המשכילים הראשונים היו יודעים ללמוד, אבל כל התורה שלהם הייתה הפוכה. למדו בשביל להקשות על התורה, למדו להוסיף כפירה, למדו להתחפף נגד תנאים ואמוראים. למה? כי יש עוונות! **אם יש עוון לבן אדם כשהוא לומד הוא לא יכול להיטרה, התורה שלו נעשית לו סם המוות.** ככה כתוב בגמרא ביומא (דף ע"ב ע"ב) "זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל" (דברים ד' מ"ד), המלה "שם" כתובה בש"ן וקוראים בש"ן, זכה - נעשית לו סם חיים, לא זכה - נעשית לו וכו'. לכן מה נעשה שלא יהיה דבר כזה? שאדם עושה תשובה! לחזור בתשובה.

במקום תענית ודיבור - תענית דיבור

ה. בזמן הקדמונים בימים האלה היו עושים תענית שובב"ם. אתם יודעים מי היה עושה תענית שובב"ם? **מרן [השלחן ערוך] היה עושה! בעל תרומת הדשן היה עושה,** ככה כתוב בלקט יושר (עמ' 166), ככה כתוב [על מרן] במגיד מישרים (דף נ"ה ע"א), וארבעים יום היו עושים, לא עשו פ"ד יום. עוד לא ידעו מהפ"ד [תעניות שתיקן רבנו האר"ן], אלא היו ארבעים יום, הימים שיש בימי השובב"ם הם שלושים ושש, ומוסיפים עוד ארבעה ימים. ועושים ארבעים יום כנגד יצירת הוולד [וע"פ בס' סנסן ליאיר עמ' קנ"ד]. **אם מרן היה עושה, אנחנו צדיקים יותר ממרן?** מה אנחנו? אבל אחר כך ראו שלא יכולים לעמוד בזה, פעם **רבי יוסף חיים** בתשובה ברב פעלים (ה"ד חא"ח סי' מ"א) על תענית יארציי"ט אם יש שנה מעוברת, אם יצומו בחודש השנים עשר או בחודש השלשה עשר?

6. האמת כתבתי [בגליון סדר תענית הדיבור] שכדאי לדלג את המלה [במודעה מהרב שבת מוסר שאומרים אחר גמור התקון] "לא ילכו אותנו לקברנו", כי יש גמרא בכתובות (דף ח' ע"ב) כשמנחמים בר מינן את האבל, אומרים לו: "רבים שתו - מכוס התרעלה - רבים ישתו". ואבי אמר לומר "רבים שתו" זה נכון, אבל "רבים ישתו" למה תגיד? "אל יפתח אדם פיו לשטן". אולי תיפסק המיתה, יקרה נס תחיית המתים, ונגמר הסיפור. "רבים שתו לימא, רבים ישתו לא לימא". האמת **יש לי קושיא על זה** ואין לי תשובה. דוד המלך אמר כאשר הלך לו ה' הן הראשון שנוול מבת שבע: "אני הולך אליי והוא לא ישוב אלי" (שמואל ב' י"ב, כ"ג). הוא אמר "אני הולך אליי". ויש עוד פסוק: "אם מות נמות וכמים הניגרים ארצה אשר לא יאספו". (זה גם כן בשמואל ב' י"ד, י"ז) זו קושיא. [ועיין בארים נסי כתובות שם מ"ש בזה רבנו זצ"ל]. אבל כיון שאבי אמר כך, [לא נאמר "לקברנו"]. אולי לא ילכו אותנו, בשביל מה נגיד "לקברנו"? ראינו גם שהרש"ש (בסדרו, מובא בן איש חי ש"א פרשת וישב אות א') אומר על מה שאנחנו אומרים "זאתה עתיד ליטלה ממני", ולהחזירה בי לעתיד לבוא. מה הפשט? "עתיד ליטלה ממני" - במיתה. והוא אמר לא, "ליטלה ממני" - מחר כשאני הולך לישון מחר, "ולהחזירה בי" - מחר שוב פעם, וגם "לעתיד לבוא". לא להזכיר מיתה!

7. אני נראה לי פשוט מדברי מרן בסוף יורה דעה (בסימן האחרון ממש - סי' ת"ג ב"ב) **שצמים בשנים עשר,** הרב עובדיה (שיחיה) דעתו אחרת שצמים בשלושה עשר [עייני בחזון עובדיה אבילות ח"ג עמ' ר"ג בהערה]. זה תלוי למה צמים ביום הפטירה. פעם שמעתי את זה מאבא של רבי מיכאל [סגרון] שיחיה בחוץ לארץ, (אולי אחרי בר מצווה, בחנות), אמר לי: יש שני טעמים למה צמים ביארצייט, יש אומרים מפני "אתערע מזליה" של ה'בן שאבא שלו נפטר באותו יום, ויש אומרים שיהיה כפרה לאבא. אם הולכים אחרי כפרה של האבא, אז בשנים עשר זו הכפרה, כי משפט וכו' בגיהנם שנים עשר חודש (שבדף ל"ג ע"ב). אבל אם אומרים "אתערע מזליה" - המזל של ה'בן באותו היום לא טוב, אז ממילא צריך את התאריך בדיוק, ואם

אז רב פעלים זורק איזו מלה: מה שאמר [השואל על פי דברי] מאמר מרדכי (סי' תקס"ח) לצום פעם אחת, מה אכפת לו? **הלאו ונצום כל החיים...** נצום כל החיים?! מה זה נצום כל החיים?! אבל הוא צם כל החיים. בגלל מעשה שהיה ברבי יוסף חיים, הוא צם שש שנים רצופות! אז רבי יוסף חיים כותב שיש לנו הרבה מה להתענות, והנה במקום שהיו אבותינו מתענים ולפעמים נחלשים, ועד היום יש כאלה שמתענים תענית הפסקה שלושה ימים או ששה ימים?

השנה מעוברת תחכה עוד חודש תגיע לאותו תאריך. פשט מרן משמע לצום אחרי שנים עשר חודש, והרב עובדיה שיחיה פסק בשלושה עשר, ויש גם כן מי שפסק ככה. [וע"פ בשו"ת בית נאמן ח"ג ח"ד סי' נ"א].

8. איך אני יודע את זה? בהקדמה של ספר 'דעת ותבונה' שכתב **רבי בן ציון מרדכי חזן** (היא נדפסה הרבה פעמים, אז לא היה לנו הרבה מידע על רבי יוסף חיים, רק את ההקדמה הזאת. היו מדפיסים אותה עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם, אותם המלים. היום יש הרבה ידיעות עליו, אבל ההקדמה הזו, זו פעם ראשונה שכתבו עליו, והיא נכתבה שנה ראשונה אחרי פטירתו, מי שיש לו ספר 'דעת ותבונה' יקרא את ההקדמה הזאת) אומר **שבימי בחורו צם רבי יוסף חיים שש שנים רצופות, לקיים תשובת בעל ספר הקנה.** יש חכם שכתב **ספר ושמו "קנה"** (או הקנה, אומרים שחיבר אותו **רבי נחוניא בן הקנה, אבל זה לא נראה,** נראה שהוא חי מאוחר), והוא אומר שם "שש שנים יעבוד" (שמות כ"א, ב), שש שנים יהיה בתענית, "ובשביעית יצא לחפשי חנם" - **מיצר הרע.** יצר הרע לא יפריע לו יותר. בימי בחורו צם שש שנים. מתי צם? לא ידוע. אחר כך התברר שזה לא בדיוק ימי בחורו, הוא לא רצה לספר את הכל. פעם העלילו על האחים של רבי יוסף חיים, הייתה להם חנות, וקראו לה על שם אחיהם. הוא יושב ולומד ואין לו דאגות פרנסה כלל ועיקר, (היה לו עשרי אחד בהודו ב'בומבאי' שכנראה היה עיראקי במקור שלו, שמו יוסף אברהם ששון, והיה לו הרבה כסף. אמר לו: מה שאתה מוציא אתה מקבל, תשלח לי בכל חודש כמה יש לך הצאות. עשרים אלף - קח עשרים אלף. עשרת אלפים - קח עשרת אלפים. שלושים אלף - קח שלושים אלף. העיקר תשב ותלמד, כל ספר שאתה עושה, אני מברך אותך, אני שמח בו. תשב ותלמד ותכתוב ותפרסם ותדרוש וזהו. פעם רבי יוסף חיים בכה ואמר: "אני לא יכול לתת צדקה!". למה לא יכול לתת צדקה? כי כל מה שאני נותן אני מקבל בחזרה, איך אני אתן צדקה? אז גם האחים שלו האמינו שבזכות האב שהוא כל הזמן יושב ולומד, תהיה להם הצלחה, עשו חנות על שמו, ופתאום היה להם איזה בעיות בכספים. אנשים של שמו להם, נתנו צ"ק לא בסדר (היום צ"ק לא בסדר, אז הוא לא בסדר, החשבון מוגבל. בחוץ לארץ צ"ק לא בסדר - בית סוהר! אם אדם נותן צ"ק שאין לו כיסוי אוי ואובי, אין דבר כזה. פה אם מיישהו נותן צ"ק בלי כיסוי, אחר כך הוא תובע אותו לבית המשפט, בית המשפט מחייב אותו לשלם, וגם הצ"ק השני בלי כיסוי... מה הוא יכול לעשות! ככה זה, תעשה מה שתרצה. זה מה שיש), אז פשטו אותם לכמה חדשים. והאמא שלו מרוב צער נפטרה באותה שנה - תרמ"ב, והוא ישב חודש בבית סוהר וכתב ספר. יש לו סיפור בעוד יוסף חי (דרושים פרשת לך לך) על חכם אחד שישב בבית סוהר ולא ידע מה עשה ומה חטא, בלילה אחי השחרור כשהיה בביתו הוא רואה בחלום הרבה ילדים עובדים בסך. אומר להם: של מי הילדים האלה? אומרים לו: אלו הילדים שלך. הוא התפלא: הילדים שלי? בקושי יש לו ילד אחד, מה זה הילדים שלי? אמרו לו: אלה הילדים שנבראו מחיבור של הספר שחיברת בקירות האלה של בית הסוהר, יש שמה נשמות שחכו לך שתשחרר אותם. "עד עת בוא דברו אמרת ה' צרפתה, שלח מלך ויתיריהו מושל עמים ויפתחנה" (תהלים ק"ה, י"ט), אתה משחרר את כל הנשמות האלה, לכן באת לשם לבית הסוהר בשביל זה.

ואחר כך מאז **שיצא רבי יוסף חיים עד שנת תרמ"ט - במשך שבע שנים - לא דרש ברבים! אתם יודעים מה זה? הוא היה דורש ארבע שעות רצופות, ועשרת אלפים איש שומעים את הדרשות שלו! ואז הוא היה מסגור, זהו גמורו.** אם הוא נכנס לבית סוהר, צריך להסתגר. מה עשה באותם שנים? למד את כל התורה כולה. **לפי דעתי אז הוא חיבר את הספר תורה לשמה.** תסתכלו בספר תורה לשמה, מביא מקורות מעולם ועד עולם, מסוף העולם ומכל מקום. איך הוא היה לומד אז? **אני משער שהוא היה לומד גמרא שמדברת על דבר שלא שכח בזמן הזה, ומהגמרא הזאת היה רוצה לעשות שאלה.** מוצא שאלה, ובונה אותה מתוך הגמרא. למד בגמרא בפסחים (דף ט' ע"ב) **"וכי חולדה נביאה היא"**? בגמרא שם אומר אביי שהחולדה מריחה, יש לה חוש מיוחד, והיא יודעת שעוד מעט מגיע פסח, היא מרגישה שאין מזונות כרגיל, תמיד יש שם וופלים במבה, ועכשיו לא, אז היא מתחילה לאגור כמו הנמלה, "אגרה בקציר מאכלה" (משלי ו', ח'). אז רבא אמר לו: מחילה מכבודך, וכי חולדה נביאה היא? מאיפה היא יודעת שפסח מתקרב? מה היא מבינה? היום אין, מחר יש. (בספר אחד אמר שדברי אביי יש בהם טעם, אמר שכתבו ספרי הטבע שהחולדה יש לה חוש כזה, היא מרגישה אם יש מזון בשפע או לא, טוב, הוא מתרץ את אביי. אני יודע? [עייני בארים נסי פסחים שם]). בא רבי יוסף חיים בספר תורה לשמה (סי' רנ"ג) ועשה מזה שאלה. מעשה בחבורה שהיו לומדים, ופתאום זאב ברח מגן החיות, ובאו כולם להביא אותו. אז אחד מהם הפסיק את הלימוד והסתכל מהחלון. אחרי שחזר אמרו לו: בשביל מה הלכת לראות? אז תרבו זאב הלכת לראות?! אז אחד אמר לו: אתה פוגע ברבנו זאב. (מי זה רבנו זאב שאתה פוגע בו? אולי בנימין זאב). יש חכם רבנו זאב, **איך אמר אומר "רבנו זאב, זה זאב שהוא חיה, אתה קורא לו רבנו זאב? וזו שאלה - "ורנו מורנו ושכרו כפול מן השמים, מותר לומר רבנו זאב על זאב ערבות או אסור?"** והרב אומר שמונת, הנה בגמרא רבא אומר "וכי חולדה נביאה היא"? וכי זאת חולדה הנביאה? זאת חולדה שמחטטת "אין חוששין שמא גיררה חולדה" (דף ט' ע"א), ורבא קורא לה בלשון מליצה חולדה הנביאה. אתם חושבים שהיה סיפור כזה של הזאב? לא היה. אלא רבי יוסף חיים מוצא דבר ועושה עליו שאלה. [ועייני בשו"ת בית נאמן ח"ב חלק עניינים שונים סי' א' בהערות רבנו לשו"ת תורה לשמה מ"ש בזה]. ולפי דעתי כל התורה לשמה חובר באותה תקופה.

9. יש אחד באשקלון שהיה צם מגיל ארבעים עד גיל שבעים, רק לפני כמה שנים אמרתי לו תפסיק, המעיים שלו מדממים. כל השבועות של שובבים - שמות, זואר, בא, בשלה, יתרו,

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל' בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הר"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל

נא להרבות בתפלה לרפואת מורנו ורבנו עט"ר האנן הגדול
רבי רחמים אליהו שלום חיים בן כמסאנה מאוזח שליט"א
(להבדיל ח' אחיו של מרן רבנו זצוק"ל) בתוך שאר חולי ישראל

הנה בא החכם הזה ונתן לנו דבר פשוט - לעשות תענית דיבור.

יותר טהורים ונקיים והלימוד יותר טוב

1. פעם היו מרגישים ביום תענית דיבור כמו אורה של כיפור. ממש ככה. בתנוס משהיה היה קורא את הקטע הזה - "תפלת הסגוריא" - בדמעות. שמו 'מגאצי חורי', כשהיה קורא, כולו מתרגש¹⁰. **לכן גם עכשיו מרגישים יותר טהורים, יותר נקיים, תלמוד תורה יותר טוב. לא יבואו אחרים ויטרפו מאתנו. וכיון שאנחנו עכשיו יותר טהורים, נתפלל על עם ישראל.**

"שכינת עוזך צועקת במרה"

2. אומר כאן החכם [בתפלת הסגוריא שאומרים אחר תענית הדבור]: "שכינת עוזך צועקת במרה". מה זה "צועקת במרה"? הרבה חושבים שכינה זה הקב"ה, ככה דעת הרמב"ן (בפרשת ויגש, בראשית מ"ו, א'). אבל הרמב"ם (במורה נבוכים ח"א פרק י"ט, כ"ז וכ"ח) אומר לא ככה, וכולם הסכימו לו. ואני מצאתי שעוד לפני הרמב"ם כתב ככה **רב סעדיה גאון** (בספר האמונות והדעות מאמר ב') **ורב שריא גאון** (בשור' הגאונים מוסאפיה סי' י"ח). הם סוברים שהשכינה זה אור נברא מהקב"ה [וע"ע בס' ה' נסי ח"א עמ' ס"ג]. היא הולכת עם ישראל בגלות (מגילת דף כ"ט ע"א). למה היא הולכת איתם? הקב"ה אומר לה: תשמרי עליהם. **על פי דרך הטבע לא יכולנו לעמוד בגלות אפילו מאה שנה ואפילו שלושים שנה!** הרומאים שנוא את ישראל עד הסוף, היו יכולים לכלות את ישראל בין רגע. אבל פתאום אמרו: לא כדאי לכלות אותם, א' יש ביניהם חכמים, ב' יש מדינות שיש שמה יהודים, ואם כאן לא יהיו יהודים, יקראו לנו "מלכות קטיעא". (עיי' במסכת ע"ז דף י"ע ב). סיפורים על סיפורים איך עם ישראל החזיקו מעמד. זה דבר פלא פלאים, זה לא דבר טבעי. אלא השכינה נמצאת איתנו. אז ככה דעת הרמב"ם שהשכינה זה אור נברא מהקב"ה, **ורבי יהודה פתיא** אמר (בספרו מנחת יהודה פרשת בשלח) שיש לו ראייה מהגמרא בסנהדרין (דף ט"ז ע"א). [רבי יהודה פתיא ע"ה דימה השכינה לאור השמש, אך לא ציין לגמרא בסנהדרין (וזו תוספת לשבח מרבנו ע"ה). המערכת]. מסופר שם שמין אחד שאל את רבן גמליאל, אמר לו: אתם אומרים "כל ב' עשרה שכינתא שריא" - אם יש עשרה אנשים השכינה שורה. כמה שכינות יש בעולם? יש פה מנין ופה מנין, אלף שכינות יש בעולם? אמר לו: המשרת שלך השאיר את החלון פתוח והשמש נכנסה, והחדר חם. למה הכניס את השמש? אמר לו: הוא הכניס אותה! אני צריך חלון פתוח והשמש נכנסת מאליה. אמר לו: כמה שמשות יש בעולם? אמר לו: לא, שמש אחת יש, והאור בא לכל בית ולכל מקום שהחלון פתוח. אמר לו: אותו דבר כאן [ז"ל הגמרא שם: ומה שמשא דחד מן אלף אלפי רבוא שמי דקמי קודשא בריך הוא נחא לכולי עלמא, שכינתא דקב"ה על אחת כמה וכמה]. הקב"ה זה אחד, והשכינה [משמע ש] זה האור. ככה מדייק רבי יהודה פתיא בספר מנחת יהודה. דבר מאד יפה. (וע"ע בספר ה' נסי ח"א עמ' ס"ג).

כשמטעמים הטעמים מבינים הפסוקים

ח. עכשיו הערה אחת למי שאמר קדיש בתקבל, אני מבין שזה החזן. במקום שהתפלל - שם אומרים קדיש בתקבל. אם הייתי יודע בדיק איפה אתה התפללת, הייתי זז, אבל לא ידעתי. אבל כשאתה אומר קדיש, לפחות תאמר אותו כאן על התיבה¹¹. ומי שקרא ספר תורה [פרשת "ויחל"], לפי שהיו בתענית הדבור עשרה מתענים], **תדע לך, קריאת התורה צריך לטעום אותה.** אתה זוכר מה שאמרו שבע שבער? "שעמו וראו" (תהלים ל"ד, ט') - לטעום את הטעמים... כשיש סגולת תעמוד, כשיש אתנח תעמוד, סוף פסוק על אחת כמה וכמה. לא

משפטים - צם ממוצאי שבת עד ערב שבת! אומר: אני בריא לא קורה לי כלום, ככה במשך כשלושים שנה, כל שנה צם שלושים וששה ימים, ששה וששה וששה וששה וששה, "ששה משמות על האבן האחת" (שמות כ"ח י'). בשנה האחרונה הרופאים אמרו שזה לא טוב. שאל אותי: אני צריך התרה? (הוא רצה להמשיך). מן הדין לא צריך התרה, (אני לא יודע אם זו עבירה שאדם בגיל שבעים יצום, זה צריך התרה?! להפסיק את העבירה? אבל אם אני אגיד לך ככה, יהיה לו צער מזה). ולא הצרכתי אותו שיעשה התרה כדי שלא יחוש שזה לא פשוט להתיר את זה. 10. הוא היה קורא בתשעה באב את ההפטרות מתורגמת לערבית, פסוק אחד, שנים, שלושה, מתחיל לבכות, וכולם מתחילים לבכות ואומרים לו: מספיק, די. רק הוא מתחיל לתאר הסיפור של דואג בן יוסף, שאמו רוצה לחשוש אותו רחמנא ליצלן (זו גמרא ביומא דף ל"ח ע"ב) לא יכולים לשאת. וגם כשהיה קורא את הדברים האלה [של תענית הדבור], הוא היה בוכה. כולו מלא בהתרגשות.

11. הערת המערכת: להבנת דברי מרן זצ"ל נציין שבתענית הדיבור נוהגים אחר תפלת מנחה לפני קדיש בתקבל לומר את "תפלת השב" ו"תפלת הסגוריא" שתיקן רבי יצחק אלפיהי זצ"ל. ומרן זצ"ל בא ממקומו לתיבה על מנת לקרוא את התפלות הנ"ל, והחזן ירד מהתיבה בזמן זה, ובעת אומרו קדיש בתקבל לא חזר לתיבה אלא אמרו ממקום אחר, וע"ז העיר לו מרן זצ"ל כמובא למעלה.

תקרא את זה במהירות, יש טעם בכל מלה. אם היה לנו זמן, על כל מלה נעשה לכם דרוש¹². "ויחל משה", כל מלה אתה קורא - "אשר נשבעת להם בך ותדבר אליהם" - אשר נשבעת להם - [זרקא], בך - [סגולתא]. הסגולתא זה שלישי הפסוק לפי המשמעות. אתנח - תעמוד, סוף פסוק: ונחלו לעולם. לא "ונחלו לעולם וינחם ה'..." משה רבנו גמר את התפלה, אחר כך מה התגובה? אל תקרא "ונחלו לעולם וינחם ה'", אלא "ונחלו לעולם". תעצור, ואחר כך "וינחם ה'".

"וינחם" מלעיל משתי סיבות

ט. דבר שני, לא אומרים "וינחם" מלרע, אלא אומרים "וינחם" מלעיל. ויש לזה שתי סיבות. סיבה ראשונה, "וינחם" מלעיל כי הטעם בנו"ן, אם תאמר "וינחם" עשית מלרע - [את הטעם בחי"ת]. דבר שני, זה סגול. כל העולם אינו יודע את ההבדל בין צירי לסגול, עד שיש כאלה אומרים שצירי זה "איי". אין דבר כזה, זה שיבוש גמור. אי אפשר לומר ככה, יש אלף הוכחות על זה. (עיי' בספר "סנסן ליאיר" עמ' ט"ז). הם בעצמם יודעים שיש הרבה הוכחות. אבל זה לא משנה, העיקר שהצירי הוא לא "איי". אם כן מה ההבדל בין צירי לסגול? המרוקאים אומרים: "לא יודעים", כל העדות לא יודעים. אפילו היעב"ץ אמר בזמנו (בהקדמתו לסדרו) שלספרדים אין תרופה, כי הם לא יודעים להבחין בין סגול לצירי. לא! יש הבחנה. סגול זה "א" [בקריאה תכופה] וצירי זה "א" [נקרא בפני עצמו]. סגול זו תנועה קטנה, לכן "וינחם" [קוראים את החי"ת תכופה למ"ם], לא "וינחם" [בהטעמת החי"ת] "וינחם" זה צירי. אז קוראים "וינחם" מלעיל, ולכן הטעם בנו"ן, כי אם היה הטעם בחי"ת, אז זה צירי, לא יהיה סגול. המלה "וינחם" כמו שאתה אומר "ויאמר", אם לא היה וי"ו ההיפוך מה היינו אומרים? יאמר. כשיש וי"ו ההיפוך המלה תהיה מלעיל ומקצרים אותה. קח לך דוגמא - "ויחל". מה זה "ויחל"? אם לא היה וי"ו היינו אומרים "יחלה", לשון עתיד פשוט. ולמה אומרים "ויחל"? זה קיצור של המלה, בגלל וי"ו ההיפוך מקצרים את המלה. "ויצו" במקום "צוה", "ויחל" במקום "יחלה". לכן "ויחל" זה קיצור, "ויאמר" זה קיצור.

זו קריאה של משה רבנו

י. כאן צריכים ללמוד לקרוא נכון, כי אחר כך תלכו להפיץ בכל העולם כולו את הקריאה הנכונה. אל תתביישו! זו לא קריאה של עדה מסויימת, זו לא קריאה של כסא רחמים בלבד, זו קריאה של משה רבנו! ככה קראו פעם. הרב יוסף עזרן ע"ה [רבה של ראשון לציון] (היום הודיעו שהוא הלך לניחוח בצרפת, ומסכן, לפני הניחוח הלך לעולמו בן ששים ושמונה) פעם היה בבית הכנסת בראשון לציון, והיה שם [בחור אחד מהישיבה] ושמו ר' אליהו קבלן (לא ר' אליהו קבלן שכאן, זה בן דודו, ועכשיו הוא ראש כולל באיזה מקום), היה אז פרשת כי תבוא - "השקיפה ממעון קדשך" (דברים כ"ג, ט"ז). יש אומרים השקיפה מלרע, ויש אומרים השקיפה מלעיל. (בספר נמצאת התרסא בסוף המלה). והיה מחלוקת בבית הכנסת, אמר להם הרב: תביאו אותו, זה מכסא רחמים, הם יודעים לקרוא את התורה כנתינה מסיני! שאל אותו: מה קוראים בכסא רחמים? אמר לו השקיפה מלעיל. אתם יודעים למה השקיפה מלעיל? כי הה"א נוספת, "השקיפה" כמו "הביטה", כמו "האירה" - "האירה פניך על עבדך" (תהלים ל"א, י"ז). צריך ללמוד ולהפיץ את זה, ולהבין למה. לא תלמד שהרב אמר וזהו. לא! אין דבר כזה. אם אתה לא תבין, זה לא שווה כלום.

תהיה אמתי עם הקב"ה!

יא. תלמדו כשאדם רוצה לעשות משהו, יעשה מעשים לשם שמים, לא כדי להראות אני יש לי "כוחא דהיתרא" - יש לי שרירים... או הפוך, יש לי "כוחא דאיסורא" - מחפש חומרות מתחת לאדמה. אל תלך לא אחרי האסור ולא אחרי ההיתר, תלך ביושר! לפעמים יש אנשים אומרים: אם אני לא אתיר יותר מדאי, איך ידעו שאני גאון עולם? ואם אני לא אחמיר יותר מדאי, איך ידעו שאני חרדי? אף אחד לא ביקש ממך להודיע לעולם כולו, תהיה אמתי עם הקב"ה! דוגמא פשוטה, הריב"ש אמר (סי' קצ"א) מה זה נקרא מיעוט המצוי שצריכים לחשוש אליו [לגבי בדיקה מתולעים ומטרפות וכדומה]? קרוב למחצה. כמה

המשך בעמ' 8

12. פעם הגאון מוילנא כתב ארבעים ושנים עמודים לפרש על פי הדקדוק - דקדוק בלבד - מבראשית עד ויהי אור, שלושה-ארבעה פסוקים מהתורה, ארבעים ושנים עמודים. בראשית"ה הושר של המלה ראש, בראשית"ה הי"ד והת"י נוספות, והב"ת הניקוד שלה כן, וזה הניקוד כן.

כ-3,000 איש מכל רחבי הארץ השתתפו בהילולא הגדולה בדרום של מוסדות "חכמת רחמים" לכבוד הסבא קדישא רבי חויתה הכהן זיע"א, באשקלון.

ביום שלישי האחרון אולמי הופה באשקלון לבשו חג והתרגשות כאשר כ-3,000 איש מכל רחבי הארץ התקבצו למעמד ההילולא הגדולה בדרום לכבוד הסבא קדישא רבי רחמים חי חויתה הכהן זיע"א המופקת מדי שנה על ידי מוסדות חכמת רחמים שבברכיה.

אלפי הבאים בשערי האולם התקבלו במיציגי יהדות מרהיבים באווירת ג'רבא המסורתית אשר העניקו תחושת חיבור עמוקה לשורשים ולבעל ההילולא שהיה רבה הראשי של ג'רבא.

במוסדות לא חסכו ברמת ההפקה מעבר לכל שנה, כאשר השנה שודרג מקום לאולמי הופה כדי להכיל את קהל האלפים, בכניסה לאולם הוצבו מיציגי זכרון לצדיקים קדושי עליון, ובהתרגשות אדירה חזו המשתתפים בהעתק מדוייק של חלקת מחוקק ספון ציונו הקדוש של מרן בעל ההילולא כפי שהוא בהר המנוחות. קהל האלפים הניח פתקאות עם שמותיהם שנלקחו למחרת והוזכרו על ידי רבני המוסדות על ציונו של מרן הסבא קדישא.

סביב שולחנות ערוכים כיד המלך ובתפאורה יוקרתית התקיים הערב הייחודי בהפקה מיוחדת ומכובדת לכבוד הצדיק אשר רוחו חופפת על המוסדות וידידי המוסדות.

את הערב פתח נכדו של בעל ההילולא הגאון הרב ברכאל הכהן אשר ריתק את הקהל בסיפורים נדירים על מרן הסבא קדישא תוך שהוא שוזר בדבריו עדויות מופלאות מגדלותו וקדושתו וסיפורי הנהגה שעברו מדור לדור.

מרטיט של קבלת עול מלכות שמים, רגע מרומם שהרעיד את קירות האולם, והותיר תחושת התרוממות טפח מעל הקרקע לכל המשתתפים במעמד המרגש.

בהמשך נשא דברים ראש ישיבת כסא רחמים הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט"א אשר עמד על גודל פועלם של המוסדות ועל הדרך בה צאצאיו של הסבא קדישא זיע"א קיימו את צוואתו הרוחנית בהקמת מוסדות תורה וחינוך המפארים את שמו וממשיכים את מורשתו בארץ ובעולם.

במת כבוד מפוארת כיבדה את האירוע עם למעלה משלושים רבנים מכל רחבי הארץ, דיינים, ראשי ישיבות וראשי מוסדות שבאו לכבד את המוסדות, כשאת מרכז הבמה פיארו כהניך הקדושים האחים היקרים הגאון הצדיק רבי ברכאל הכהן שליט"א ראש מכון "אורח צדיקים", ואחיו הגאון הגדול מורנו ורבנו רבי חננאל הכהן ראש מוסדותינו הקדושים, ובן אחיהם הרה"ג רבי רחמים חי חויתה הכהן שליט"א ראש הישיבה לצעירים אורחות חיים ובנו של מייסד המוסדות הגאון הצדיק הרב חיים הכהן זצוק"ל.

רגע דרמטי במיוחד נרשם באירוע כאשר מנחה האירוע הרב ששון טרבלסי גילה על חשיפה נדירה בפני הציבור ומנהל המוסדות הרב משה נעמן שליט"א כשדמעות בעיניו חשף בפני הקהל את גמרתו האישית של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זיע"א, <<

רגע של התרגשות נרשם בקרב קהל האלפים עם כניסתם לאולם של ראש ישיבת כסא רחמים הגאון הרב צמח מאזוז שליט"א וראש המוסדות בן של קדושים הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א קהל האלפים קם על רגליו בהתרגשות לכבודה של תורה העוברת ומסורה מדור לדור.

במהלך הערב אל מול קהל האלפים הפתיע אחד מבחורי הישיבה בסיום הש"ס כולו! למול התפעלות הקהל התברר כי לא מדובר רק בבחור אחד אלא הוא רק 'נציג' של מסיימי הש"ס כשסך הכל עשרה בחורים מהישיבה סיימו ש"ס! נתון מפעים המראה את כח התורה והשקידה במוסדות.

את המשא המרכזי של הערב נשא ראש המוסדות הגאון הרב חננאל הכהן שליט"א ובדבריו עורר את הציבור על דמותו הנשגבה של מרן הסבא קדישא ועל הגשמת חלומו בהקמת והפרכת המוסדות, לצד החיים בצלו של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זיע"א.

בדבריו שיתף סיפור אישי מרגש של נס ופלא שחוזה על עצמו מברכה אישית ממרן ראש

הישיבה רבנו מאיר מאזוז זיע"א סיפור שהותיר רושם עמוק על המשתתפים על ענוותנותו וברכותיו של מרן ראש הישיבה זצוק"ל

בסיום דבריו של ראש המוסדות שליט"א נעמד קהל האלפים על רגליו למעמד

נמרא בת מעל 100 שנה - מסכת עירובין ששימשה את מרן במשך שנים רבות, חתימתו מתנוססת על כריכת הגמרא והגהות בכתב יד קודש מפארות את דפיה.

בדבריו הנרגשים הדגיש הרב נעמן כי גמרא זו אשר שימשה את מרן בלימודו תועבר לאחד המשתתפים ובהגרלה מיוחדת שנערכה בין כלל התומכים והשותפים למוסדות בערב הזה, ואחד מהם יזכה בפריט הנדיר והמרגש. השותפות במוסדות היתה בחזקת בחור והקהל נרתם לקחת חלק במוסדות ולזכות לברכתו של הצדיק בכל אשר יעשה.

בסיום הערב מספר הרב נעמן כי הוחזקו במהלך הערב 104 בחורים כשהיעד הוא עוד ששים בחורים השוקדים על התורה בישיבה, בין כל המשתתפים גם אלה שיקחו חלק כעת תוגרל הגמרא הקדושה, יין מבורך וטבעת יהלום ממרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז זיע"א.

אנקדוטה מעניינת סיפר הרב נעמן שליט"א על מאחורי הקלעים כאשר תוכנן הערב לפי צפי הקהל של עד כאלף שמונה מאות איש, כשלמפרע התברר שהיה זה אך כמחצית מהקהל שגדש את האולם ואת סביבותיו מכל רחבי הארץ, מה שגרם לאולמי הופה להרחיב את גבולם, לפתוח שתי אולמות ובנוסף שני אהלי ענק כדי להכיל את הקהל הרב שהגיע לאירוע.

את הערב ליוותה תזמורת מזרחית מורחבת בניצוח הפייטנים בני ברדא ושלמה ידי אשר הנעימו את המעמד בפיוטי העדה. ובמהלך הערב אף נחשף שיר מיוחד שנכתב על ידי צאצאי מרן הסבא קדישא לכבודו.

בסיום הערב התקיימה ההגרלה הגדולה על סך 150,000 ש"ח והזוכה המאושר הוא ארז צייזר

ההילולא הגדולה בדרום!

לא בכדי היא נקראת כך, נחתמה בתחושה ברורה: מורשתו של רבי רחמים חי חויתה הכהן זיע"א אינה זיכרון מן העבר אלא אור חי הפועם בלב אלפי המשתתפים וממשיכי הדרך ומאיר את דרכם של מוסדות חכמת רחמים לדורות הבאים.

"אודה ה' מאוד ובתוך רבים אהללנו"

חובת הכרת הטוב שיש לי לה' יתברך שזיכנו שמוסדותינו הקדושים "חכמת רחמים" הגיעו לרמה אדירה שכזו כמנדלור המאיר לכל הדרום כולו

וזאת אודות לשליחו הנאמן מורנו ורבינו הגאון רבי חננאל הכהן שליט"א ורעייתו הרבנית תחיה על מסירות לכל לאות בימים ובלילות למען עם ישראל.

תודה מיוחדת למשרד הפרסום "סטודיו מט" על ליווי מלא של כל הקמפיין השיווק והאסטרטגיה בצורה מדויקת ומופלגה, בשעות לא שעות לניהול המערך כולו להצלחת האירוע.

ועוד אודה לידידי הנאמנים העוזרים המסורים הרב ישראל דרעי, הרב יוסף נעים, הרב נהוראי דמרי הי"ו שעמדו וסייעו בכל מכל להפיק את האירוע על הצד הטוב ביותר

תודה עצומה לבעלי רדיו 'קול ברמה' מר צבי עמאר הי"ו, מנכ"ל התחנה אריאל דרעי, שר השמחה ר' עמי מימון הי"ו, וכן להנהלת רדיו 'דרום' ורדיו 'גלי ישראל' שסייעו בידינו מאוד לצוותים המקצועיים האחראים על תחומי הניהול, השיווק, העיצוב, צוותי התחזוקה, סוכני המכירות, צוות ההפקה, התזמורת, ובפרט לצוות המשרד המזכירות הנכבדות והיקרות שיחי'

ולכלל חברי ואהובי ליבי, שהתייצבו על ימיני, ולפרטם איני יכול, כי רבים המה, אין מילים בפי להודות על מסירות הנפש שנילו למען הצלחת המוסדות, ביד מקצועית ובראש מלא כל טוב,

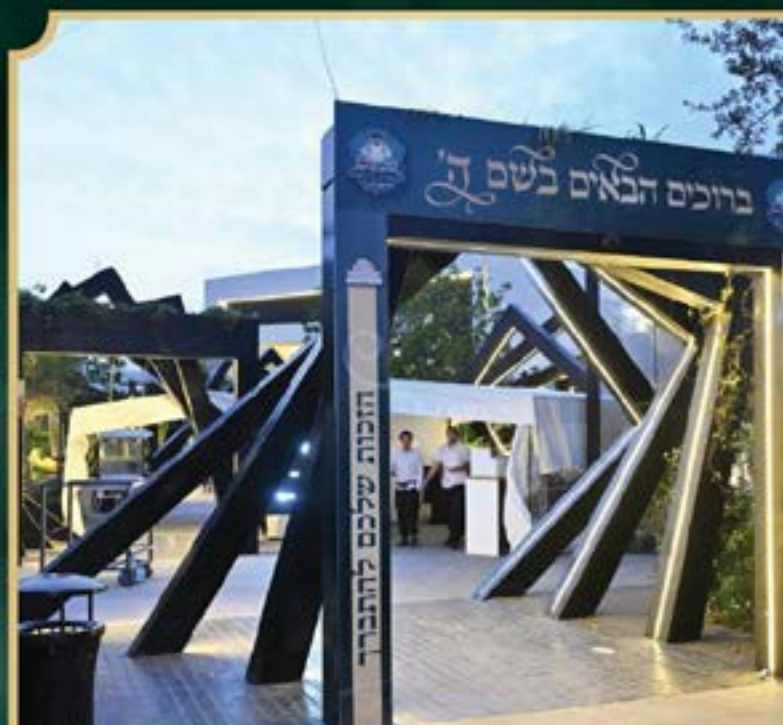
וזו ההזדמנות לברך ולהודות לצוות המסור המופקד על הפקת והפצת עלון הקודש 'בית נאמן' שעומדים על משמר בית ה' בלילות ובכוחם זוכים אנו להאיר בכל אתר ואתר תורת ה' תמימה

לאחרונים חביבים השותפים היקרים, גם לכם אביע את הכרת הטוב העצומה שאני חש באופן אישי לכל אחד ואחד מידידי המוסדות שבזכותם זוכים אנו להדליק את המנורה הטהורה, בשמן זית זך כתית למאור, וגם בימים קשים מטים שכם לשאת בעול התורה והמוסדות הקדושים,

ובזכות שאתם נתתם משלכם למען המוסדות הקדושים על שמו של סבא קדישא מרן רבי רחמים חי חוויתה הכהן זכותו תגן בעדכם ובעד ביתכם, ותזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם, אכי"ר

שמחתי לפגוש כל אחד ואחד מכם

**הרב משה נעמן,
מנהל המוסדות**

אם זה מעשה מרכבה, קל וחומר דברים פשוטים. אדם חייב לכתוב וחייב לסגן.

לא להחמיר ולא להקל

י. קיבלתי קונטרס ענק, ואני לא יודע מה הוא כותב, צריך לעיין בו. הוא רוצה לפסול שמן למאור לחנוכה, הוא אומר ששמן למאור פסול לחלוטין. למה? כי הוא עשוי מזיתים פגומים ומאוסים, "הקריבהו נא לפחתך" (מלאכי א', ח). אני לא מבין מה הוא מדבר. שמן למאור יש בו ריח לא טוב? מה יש בו? אין בו שום דבר. הבן איש חי אומר (ש"א פרשת וישב הלכות חנוכה אות י"ב) שלוקחים שמן מר ששמו אותו תחת המטה, ומותר להדליק בו לחנוכה. אין לך דבר מאוס משמן מר, אבל אני עושה אותו להדלקה, מה יש בדבר הזה? והוא כותב בין הדברים שאפילו שומן של חזיר מותר להדליק בו לחנוכה. זה יותר גרוע מהשומן ההוא? לא מובן. אבל יש בו בקיאות עצומה, היום הבקיאות כבר לא חכמה, היום יש לנו מחשב "הוד מעלתו", כל הבקיאות שבעולם - כל התורה כולה פרוסה בכף ידו של המחשב... זה לא חכמה, החכמה זה עיון, החכמה זה יושר, החכמה זו אמת. אינני יודע על סמך מה שמן למאור פסול להדלקת חנוכה כי הוא מאוס ויוצא מזיתים פגומים. מה אכפת לך זיתים פגומים? אפילו ענבים פגומים - מתולעים, הרמב"ם אומר (ש"ת פאר הדור סי' קי"ז) שאפשר לסחוט אותם ולעשות מהם יין, כי את היין אתה מסנן. וכי אתה אוכל תולעים? אתה מסנן אותם. ככה הרמב"ם כתב בתשובה, וככה בן איש חי פסק (ש"ב פרשת נשא אות ט"ו). ואם תעשה בו קידוש? הרמב"ם לא פסל בו קידוש. לכן אל תחמירו ואל תקילו, אל תחפשו 'קונצים'. אהה תשמע, יצאה הוראה מגאון הדור ארבעים אחוז, זה לא נכון. בלי הוכחה ברורה של ארבעים אחוז זה לא נכון. אתם יודעים כשאדם הולך לאסוף כסף בשביל הישיבות - 'דרייבר', הרבה מהם הם לוקחים היום - בעוול ושלא כדין - ארבעים ותשעה אחוז נקודה תשע תשע תשע, כי הרוב - חמשים נקודה אפס אפס אפס אחד - זה הולך לשיבה... זה בסדר? זה נקרא מצוי? לא! יתכן כדבר הזה. שלושים בקושי זו דעת הריב"ש, ויש קצת ספק אולי עשרים ושש. אל תחפש קולות סתם. אם אתה חושב שכאשר תחפש קולות, ספרך יתפרסם יותר, לך תראה שו"ת "רב פעלים" כמה חומרות יש בו, וספרו מפורסם יותר מכל הספרים שהיו בדורו! מפורסם הרבה יותר מהם, גם רב פעלים, גם בן יהוידע, וגם בן איש חי.

אם חצי בן חורין דומה לחצי כזית?

י. תקשה עליו [על הבן איש חי] אלף קושיות, תשעים אחוז מהם אפשר לתרץ "בנחת ולא בצער". השבוע ראיתי מלה שהרב עובדיה שיחיה אמר בגיל צעיר מאד, והורידו אותו באמצע הדרשה! (ככה סיפרו לי). מה הוא כתב? זה בשו"ת חזון עובדיה חלק א' (כרך ב' סימן כ"ח עמ' תק"א, במהדורה הראשונה לפי מה שראיתי בספר פעם זה היה בעמ' קנ"ה - "קנה שם טוב קנה לעצמו", אבות פ"ב משנה ז'). היה שאלה שהרב חיד"א העיר אותה, ואולי לפניו אמרו את זה. אדם שאין לו כזית מצה שלם, אלא יש לו רק חצי כזית, האם כדאי לאכול חצי כזית או שנאמר או שלם או כלום? לברך על אכילת מצה בחצי כזית זה לא, אין הכי נמי, אבל האם יש קצת מצוה בפחות מכשיעור או שאין מצוה? הרב הביא הרבה מקורות¹⁴. ורב פעלים (ח"ג סי' ל"ב) הביא ראייה. מה הראיה? אחד שיש לו שני אדונים, שנים קנו עבד כנעני בשותפות, ואחר כך אחד מהם שחרר אותו. אמר לו: לך הביתה, אתה משוחרר. "הרי אתה בן חורין הרי אתה לעצמך". השני לא שחרר אותו. והגמרא אומרת (במסכת ראש השנה דף כ"ט ע"א) שחייב לשמוע תקיעת שופר מאדם אחר, אבל אם תוקע לעצמו לא יצא. כי צד העבדות שלו לא מוציא את צד הבן חורין שבו. רבי יוסף חיים שואל, והרי צד חירות שבו אינו אדם שלם

14. ואני יש לי מקור [וגם הרב ע"ה הביא אותו בחזו"ע שם (אות י"ט)] ממשה רבנו - "אזי בדיל משה שלוש עשרים בעבר הירדן מזרחה שמש" (דברים ד' מ"א). ורש"י אומר שעל פי הדין ערי מקלט

צריכים להיות שש, משה רבנו היה בעבר הירדן, עוד לא עשו את השלש של ארץ ישראל, אבל הוא אמר: מה שאני יכול לעשות אני עושה. וכי מצוה? זו חצי מצוה, הם לא קולטות ואפילו הכי עשה. ושם הרב הביא עוד כל מיני ראיות.

פתיל תכלת, מצוות ציצית בשלמות!

הגאון רבי שלמה מחפוד שליט"א
אב"ד בר"ץ זידי רצה

"...וראיתי כי כביר מצאה ידו לברר את זיהוי התכלת שהיתה נהוגה בימי רבותינו בימי קדם...
הנני לברכו כי תפץ ה' בידו יצלה, להחזיר עטרה ליושנה..."
(מנחת הכהן לקונן חזית התכלת לישראל).

עוד אין לך תכלת?
התקבל לך חיים וקבל סמור!
ק. חגגל - ק. אילן וזאבים

0799-1000-65

וזכרתם
ישיבה • ישיבה • ישיבה

זה קרוב למחצה? יש אומרים עשרים וששה אחוז, רבע זה עשרים וחמש, "קרוב למחצה" הוא עבר את הרבע והתקרב יותר - עשרים ושש. **הרב עובדיה** (שיחיה) אומר **שלושים אחוז** (עין בשו"ת בית נאמן ח"א חלק עניינים שונים סי' עמ' תק"ח). אחד אומר: לא, **ארבעים** זה קרוב. אפשר לומר גם כן ארבעים ותשע אחוז... אין לדבר סוף. מה החכמה שאתה מיקל? אפילו הרב שאמר שלושים - וככה באמת דעת הריב"ש - למעשה הוא מחמיר כמו משכנות יעקב (חי"ד סי' י"ז) שעשרה אחוז זה נקרא מיעוט המצוי. **אדם לא יחפש להתיר בלי צורך ובלי הכרח, בלי דוחק ובלי לחץ על מנת שתדעו "אני מתיר אסורים"...** רק הקב"ה מתיר אסורים 'ה' מתיר אסורים" (תהלים קמ"ז, ז). אתה לא תחפש היתרים, תחפש את הפשט ואת היושר, אל תחפש שרירים. לא שרירים ולא היתרים... אם הדבר מוכרח - תיכנס לעובי הקורה, ואם הדבר הוא פשוט להתיר - פשוט, אל תחפש חומרות של הבל. אבל לא לחפש קולות סתם כדי שידעו "אני פוסק הדור", אתה לא פוסק הדור, ואף אחד מאתנו לא פוסק הדור. אדם צריך להיות ישר! כתוב: "אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך והישר בעיניו תעשה" (שמות ט"ו, כ"ו). לא כתוב "שמוע תשמע ותדע כל הש"ס בעל פה", "שמוע תשמע ותהיה גאון הדור", זה לא נדרש ממך. אם אתה לא גאון - אל תהיה גאון, אבל תהיה ישר. זה מה שנדרש. **הרמב"ם ע"ה בכל החיבור שלו** (אמרת את זה מאה פעמים ולא רוצים לקבל את זה) **כמה פעמים חידש הלכות? מאה וששים פעמים** (כמדומני) כתב "ייראה לי", כל הדברים לא אמר "ייראה לי". אז איך הוא נעשה הרמב"ם? **הרמב"ם נעשה על ידי שכל התורה כולה פתוחה בכף ידו. זה הרמב"ם.**

כל התורה שלך תלך לאיבוד!

יב. היו שני חכמים שלמדתי אצלם ונפטרו שניהם השבוע, מו"ר ורבותי. אחד היה כותב, הוא למד אצל אבא. והשני למד אצל הרב שלמי תודה, והרב שלמי תודה כתב הרבה, אבל תלמידיו לא כתבו. אולי אחד או שנים כתבו בקיצור נמרץ. (כי המצב בתוסס היה מצב ירוד מאד, אין טעם לכתוב. למה נכתבו? מי ילמד בזה? ככה הם חשבו). אבל היה לו עיון נפלא. מהרב שהוא לא כותב אני יודע רק חידוש אחד שאמר לנו, ופעם כתבתי אותו בשמו¹³. אבל הרב שכתב גם הוא זכה וגם זכינו, שערכנו את הספרים שלו, הוצאנו מהם חידושים יפים וכמה דברים יפים. כל אחד ואחד מכם שיבוא מדי פעם ויקח "משתוקא בתרין" [ארגון בישיבה לעידוד הלימוד בתענית דיבור] - "עשיתי תענית דיבור, תנו לי כסף". מגיע לו. **אבל אם אתה עושה "משתוקא בתרין" ואתה לא מחדש, חבל על הזמן!** אתם יודעים למה צריך לחדש? לא בשביל למלא את העולם ספרים. לא בשביל זה, אלא אם פעם יהיה לך דבר אמתי, תהיה לך הערה של אמת, יהיה לך פעם דבר ישר, ואתה לא יודע לכתוב, לא חבל עליו? לא חבל עליך? **כל התורה שלך תלך לאיבוד!** לא ככה. צריך לכתוב. לרמב"ם היה פירוש במעשה מרכבה, לא כולם הסכימו אתו, אבל הוא התבטא עליו בהקדמתו למורה נבוכים (חלק ג'): **"עד שיהיה אובד באבדי"**. אני הולך אחר כך לעולם האמת, הפירוש שלי ילך לאיבוד? אני חייב לכתוב! כלומר למעשה לא כותבים דברים כאלה, אבל חבל על זה.

13. א"ה. אולי כוונת מרן רבנו זצ"ל לחידוש בגמרא (וכנראה הכוונה למ"ש מ"ד בספר מגדולי ישראל ח"ד עמ' ש"ט), אבל ספרי רבנו על התורה מלאים חידושים ופרפראות ששמע מרובו בהיותו בגיל שבע (!) ואצרו בזכרונם הנפלא, והעבירים לדורות הבאים. המערכת.

מתגבשת קבוצה ללימודי חזנות ומקאמים

בבית אהרן

הקורס יועבר ע"י החזן והמיוסן הנודע כפיר פריטושי

סיום הקורס: 30 סבבים בימי חמישי, מנחה למנחה, מדי שבוע - שיעורים פרטיים וקבוצתיים

מה בקורס?

- שירת חזנות
- מקאמים
- חזנות מודרנית
- חזנות מסורתית
- חזנות עממית
- חזנות חילונית
- חזנות רבנית
- חזנות אשכנזית
- חזנות ספרדית
- חזנות תימנית
- חזנות ערבית
- חזנות ארמנית
- חזנות גאורגית
- חזנות אפגנית
- חזנות פקיסטנית
- חזנות הודית
- חזנות סינית
- חזנות יפנית
- חזנות אמריקאית
- חזנות אפריקאית
- חזנות אוסטרלית
- חזנות ניו זילנדית
- חזנות נורווגית
- חזנות שוודית
- חזנות דנית
- חזנות פינית
- חזנות סלובנית
- חזנות קרואטית
- חזנות סרבית
- חזנות בוסנית
- חזנות מונטנגרית
- חזנות מלגית
- חזנות אלבנית
- חזנות מליתאית
- חזנות ליטאית
- חזנות לטונית
- חזנות רומנית
- חזנות בולגרית
- חזנות יוונית
- חזנות טורקית
- חזנות איראנית
- חזנות פקיסטנית
- חזנות הודית
- חזנות סינית
- חזנות יפנית
- חזנות אמריקאית
- חזנות אפריקאית
- חזנות אוסטרלית
- חזנות ניו זילנדית
- חזנות נורווגית
- חזנות שוודית
- חזנות דנית
- חזנות פינית
- חזנות סלובנית
- חזנות קרואטית
- חזנות סרבית
- חזנות בוסנית
- חזנות מונטנגרית
- חזנות מלגית
- חזנות אלבנית
- חזנות מליתאית
- חזנות ליטאית
- חזנות לטונית
- חזנות רומנית
- חזנות בולגרית
- חזנות יוונית
- חזנות טורקית
- חזנות איראנית

מזמור שיר

לפרטים ורשומה: 058-414-3933

מסארי ומקומות חבלי

הקורס יועבר ע"י החזן והמיוסן הנודע כפיר פריטושי

אי אפשר ללמוד עיון אם לא כותבים

יצי. צריך ללמוד מה זה עיון, ואי אפשר ללמוד אם אדם לא כותב. אם אדם לא כותב – ידיו אסורות. הוא לא יכול לעשות כלום. בקי בכל התלמוד כולו, תשאל אותו מה ההלכה, הוא לא יודע. ובשביל לכתוב, לא צריך להאריך. זו טעות. פעם הייתי כותב דבר, [ואומר לעצמי תכתוב הכל] תכתוב עשרה דפים. לא אדוני, עשר מלים מספיק, אבל תעיין טוב! וכשתעיין, תעיין בפוסקים העיקריים. תכתוב ותעיין ותרשום ותשמור את זה. אם יכולת לעיין יותר – אדרבא. אבל אל תחשבו או כותב הכל או כלום, כמו או בן אדם שלם או כלום... לא, אפילו חצי מצוה, אפילו חצי שיעור, אפילו חצי הערה, אתם חייבים ללמוד לכתוב.

יח. בעזרת ה' תזכו להיות תלמידי חכמים אמתיים, שהתורה שתלמדו אותה תהיה לאות ולמופת לכל העולם כולו. אל תתביישו בתורה שלכם! אל תתביישו בדקדוק שלכם! יאמרו מה שיאמרו, הם לא יודעים מסכנים. הם לא יודעים כלום, "בוקי סריקי", לא יודעים מאומה. חושבים שאני באתי לחדש תורה חדשה. שום דבר! זו התורה של אבות אבותינו, זו התורה של הראשונים והתורה של האחרונים¹⁶. דעו לכם, מה שאתם לומדים זאת "תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו" (מלאכי ב', ו'). מה שקבלנו מדורי דורות, הוכחות של מאות שנים¹⁷. תעמוד חזק! כשתעמוד חזק, יכבדו אותך. אם תהיה ככה "כערער בערבה" (ירמיה י"ז, ו') יקראו עליך ערער... תהיה אמתי, תהיה ישר, תקבל את האמת. אם מישוהו יאמר לך דבר אמתי - תקבל אותו. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

16. פעם אמרתי שמה רבנו היה מבטא דגש, אף אחד לא מאמין לי. כתבו באיזה צהובון אחד (שכחתי מה השם שלו) בעמוד האחרון: "נא להכיר את הרב מזוז", נו, מה להכיר? כתבו: הוא אומר שמה רבנו ביטא דגש [חזק], מאיפה הוא יודע שמה רבנו ביטא דגש? אתם יודעים ממאיפה אני יודע? פסוק מפורש! "אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע" (שמות ל"ב, ח"). תביא את הפסוק הזה למי שלא מבטא דגש, תשאל אותו מה הוא אומר? "לא ענות גבורה ולא ענות חלושה, בלא קול ענות". איזה ענות? גבורה לא וחלושה לא, אז מה יש? משהו באמצע? אלא "ענות" ברוך העולמים! הטפשים האלה לא מבינים... לא ענות בדגש, **משה רבנו ביטא את הענות החזק על אפם ועל מחמתם!... צריך לדעת לבטא נכון ולהלכה נכון.** מי שיש לו שאלה - יש לכם זמן לשאול.

17. **רש"י מבטא את הקמץ והלא או.** לא מאמינים לי. אומרים: מה, אתה רוצה לומר שרש"י ספרי? לא, "חס וחלילה", אני לא "אגוב" לכם את רש"י... רש"י הוא ששכנז, הוא צרפתי. **אבל פעם הצרפתים היו כמו ספרדים.** מאיפה אתה יודע? בשבעה מקומות רש"י מחליף בין קמץ לפתח (עינין בספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' ש"ו). איך הוא מחליף אותם? הריב"ץ כותב (בברכות דף מ"ז ע"ג) שרש"י ביטא את הקמץ כמו הספרדים.

אחר כך הביאו לי עוד שבע הוכחות אחרות, ורש"י אומר "קמץ חטוף", ולפי אלכסנדרים אין קמץ חטוף, כל הקמצים אותו חטוף. כמז מה קמץ חטוף? בפרשת יתרו (ט"ז, כ"ד) בקידושין (דף י"ח ע"ב ד"ה למסורת), בבכורות (דף ל"ד ע"א) ודב"ה (פירוש). ככה במה מקומות, וכתבתי אותם בגליון של מקור נאמן (ס"י תתס"ח). **הדבר ברור כשמש, והרבה מהישירים מקבלים את** אז כשאנחנו מביאים קמץ, לא תבטישו ותגידו 'מונוי', לא 'מונוי', אלא 'אמונוי'. **ככה אמרו כל הראשונים, ככה אמרו האשכנזים והצרפתים והספרדים.** כולם אמרו ככה.

טו. יש בהמשך עוד דוגמא כזאת (מי שיסתכל בחזון עובדיה שו"ת ח"א כרך ב' עמ' תקכ"א, יראה שם. השבוע הזה ראיתי אותו, בעמוד מאחריי מביא הוכחה דומה לזאת), הוכחה מזוהר מאד. חקרי לב כתב את ההוכחה הזאת (חאו"ח סי' צ'), הוא גאון מפורסם, והרב חיד"א ראה את זה (עוד בימיו נדפס החלק הזה), ואמר (בספר כסא דוד דף כ"ב ע"א) "ואינה לפי כבודו" – לא מתאים לך לכתוב ראיות כאלה... לא אמר למה. **מה ההוכחה של חקרי לב? אמר הנה ראינו קטן שמן הדין הוא פטור מן המצוות (רק מטעם חינוך מדרבנן הוא חייב). והרי הקטן הזה הוא בסך הכל חצי אדם גדול, למה לא יהיה חייב? אלא מוכרח שחצי פטור, אז גם חצי כזית אין בו מצוה, אין בו כלום. למה הרב חיד"א אמר זה לא לפי כבודו? אני אסביר לכם מה דעתו של חקרי לב ומה דעתו של הרב חיד"א. (מי שיש לו זמן יעיין טוב, אולי יש לו מה להעיר). חקרי לב אומר הקטן הזה, בן כמה הוא? בן שבע. הוא חצי אדם גדול, אם ניקח שבע ועוד שבע זה ארבע עשרה, אז הוא חצי אדם, ואנחנו אומרים שהוא פטור מן התורה. למה פטור? אם יש לך מצוה בחצי מצה – בחצי כזית, אז גם בחצי אדם יש מצוה שיעשה משהו, כמו שחצי אסור אסור מן התורה, אז חצי אדם חייב לעשות מצוות [ושוב דחה ראיה זו ושהרי הקטן אינו רב דעת]**

והרב חיד"א אומר לו מה פתאום? הקטן הזה לא נחשב אדם בכלל. ראה לדבר, אם אתה לוקח שני קטנים הם מצטרפים למנין כאדם גדול? אם ניקח עשרים קטנים, נגיד "רבי חנניא", הקטן זה לא נקרא חצי שיעור, הוא עוד לא הגיע לגיל קטנים נוספים, אלא מנין. הקטן זה לא נקרא חצי שיעור, הוא עוד לא הגיע לגיל גדלות, הוא לא נחשב, לא בא בחשבון. פשוט הדבר הזה. זו התפיסה, **האם הכמות משפיעה על האיכות או לא משפיעה, חקרי לב אומר הכמות משפיעה על האיכות**, קטן ועוד קטן שזה אחד גדול, אז הקטן הוא חצי שיעור. **והרב חיד"א אומר לא, הכמות לבד והאיכות לבד**. (ואפשר שכונת הרב חקרי לב במה שכתב לדחות שאינו בן דעת, כמו שדחה הרב חיד"א). אותו דבר רבי יוסף חיים, רבי יוסף חיים סובר אם אנחנו אומרים שזה חצי בן חורין, אז הוא לא בן אדם, הוא חצי אדם. ולמה הגמרא אומרת שהוא לא יכול תקוע בשופר? אלא התורה ציוותה ליהודי שלם, לא לחצי יהודי. והרב עובדיה אומר לא, יש לו שתי נשמות, נשמה יהודית ונשמה לא יהודית. זו התפיסה. לכן "לא נגע ולא פגע". אבל אפשר לבחין את שני הצדדים. (וע"ע במבוא לארים נסי גיטין עמ' 92).

טז. תשתדלו תמיד ליישב דברי חכמים, אל תכתבו עליהם מלים קשות. קודם כל, שאנשים לא יטרפו אתכם בגלל שאמרת "לא נגע ולא פגע" ... אל תפגעו בי, תעזבו אותי. ודברי שני, שהקורא יקבל את הדברים. אם אתה כותב בתקיפות, זו סגולה שמי שיקרא יאמר: "ככה אתה מדבר? לך מפה" ... אתם רוצים שהדברים יתקבלו? במקום שתגידו "אני גאון עולם" ... לא כדאי לעשות את זה. הרב עובדיה בעצמו (מביא את זה בספר שקיבלתי השבוע "ממרן עד מור", המחבר שמו 'הרב ד"ר בנימין לאו', גם רב וגם ד"ר, ונתן לו רבי יצחק יוסף שהיה בריא כל המחברות שהרב עובדיה כתב, גם את היוםנים והכל) כתב **ביומן שלו** (מחברת כ"ג משנת תשי"ב): "ולא אכחד כי אילו נתיישבתי, או היה מי שיעיר לי על זה בשעת ההדפסה, לא הייתי כותב מליצה זו לתת חרב ביד חכמים קנטרנים כיו"ב ששויים לעמי הארץ ... ובראותם כי לא יוכלו להתמודד עמי בשקלא וטריא בהוויות דאביי ורבא, פנו לחטט אחר מליצות ודקדוקי עניות (ספר "ממרן עד מור" עמ' 34, וכעת נדפס בשו"ת יב"א חלק י"א

צִיַּת הַכְּסֻפָּה בַּיַּת רַחוּמִים

לֵיל מִן חֲמֵשׁ יְרֵחֹת וְזוֹ חֶמֶשׁ אֶבֶן לְעֵץ
וְזוֹ גְבוּהָתָא 20 בִּירְדֵּן [לֵיד תְּבִירָא]

וְאַשְׂרֵינוּ שׁוֹכֵנו לְתִיקוֹן

נִפְלֵא בִשֵּׁם "תַּעֲנִית דִּיבּוּר"

(מִן חֲמֵשׁ הַיָּמִים ז'ל"ג)

שבת פרשת משפטים

***שחרית: 5:35**

קטנות

***טהילים: 9:30**

ועת צרה היא לעלב וממנה יושע

סעודה שלישית במקום

בשורה טובה תרשן עצם!

מכון "אור חדיקים" שמח לבשר לציבור הקדוש
כי ברוך ה' יצא לאור עולם
הספר

עטרת ישועה

הפורש לראשונה ביד אמן את כל תולדותיו ורובי נפלאותיו
של גאון עוזנו ותפארתנו המאור הגדול

רבי ישועה בסיס זיע"א
גדול חכמי תוניסיה

בעריכה מחודרת בניקוד מלא
ובעיצוב צבעוני מרהיב עין

ניתן להשיג בטל' 9105 *

יצא לאור

ספר השיעור - עלוני בית נאמן תשפ"ד

ניתן להשיג < **08-6727523** > שלווחות 1,2,3,6

להזמנות מרוכזות 052-7130554

להארות הערות והזמנות ניתן גם במייל: bait.neheman@gmail.com

שוב עין הוא יבורד: גדלותו הנסתרת של אבי הישיבה רבי בנימין זצוק"ל וזיע"א

כוח הברכה וישועות למעלה מן הטבע

סיפור שסיפר לי רבי ירחמיאל עליו השלום, וגם הרב ברכאל היה עד לסיפור הזה, כשאני באתי אליו ראיתי אותו רועד, לא הבנתי למה הוא רועד ואז הוא סיפר לי והבנתי למה הוא רועד. הוא אומר שנתיים לפני שאבא נפטר, ישבנו ליד אבא בבית ואז הוא אומר לנו, "ראיתם את האישה שיצאה מהבית עכשיו?". אמרו לו: "לא ראינו שום אישה", אף אחד לא היה פה. אמר להם: "פלונית הייתה פה (אישה אחת מהמשב שכבר נפטרה) ובקשה שנברך את הנכד שלה יעשו לו ברכה ופדיון, הוא נפצע בתאונת דרכים. ירחמיאל אומר לו: "אבא, אבל היא כבר נפטרה". אמר לו: "אז מה? היא באה לבקש על הנכד שלה, מה זה פלא?". הם חשבו שאבא אולי הוזה אולי לא מרגיש טוב מדמיין. לא עברה חצי שעה, מלפון, החתן של אותה אישה מתקשר, הבן שלו נפצע בתאונת דרכים מבקש ברכה על הבן שלו. אבא אמר לו: "כבר לפני חצי שעה הודיעו לי על זה ואנחנו מתפללים ומברכים". ירחמיאל אומר לי: "הבנתי שזה אמיתי התחלתי לרעד יש לי פחד, מה באים אליו נפטרים מעולם האמת פה לתוך הבית? זה פלא פלאים".

והרבה פעמים הייתה לו עת רצון שהברכה שלו הייתה קולעת. אחת מהבנות שלי ארבע שנים לא היה לה ילדים והיא הלכה לאבא אמרה לו "סבא אני רוצה ילדים". אבא אמר לה: "בואי נספיר תשעה חודשים מהיום". אחרי תשעה חודשים נולדה לה בת ואבא זכה לראות אותה. חשבתי שזה קרה רק עם הבת שלי, יהודי אחד מאשקלון בא להוציא עין הרע אז הוא סיפר שהבת שלו שנים לא היה לה ילדים ובא ביקש שאבא יברך אותה יוציא לה עין הרע. אבא עשה חשבון של חודשים אמר לו יעד פורים עוברים תשעה חודשים יש לה תאומים! וכן היה זה פלא פלאים.

תורה. מה שעבדתי זה בשביל שיהיה פרנסה לבית. עכשיו שאני יכול לקבל משכורת, לא משנה אם אני אקבל יותר אקבל פחות את השתדלות עשיתי, עכשיו יספיק לי לאכול, אני יכול ללמוד תורה עכשיו בשקט יום שלם בלי הפרעות, אני הולך ללמוד תורה".

גדלות בהסתר וענווה

"היה אברך בסולל של רבי אליהו לוי. אברכים צעירים בני 20, 30, 35. שסיפר שאבא (סבא בנימין) הוא האברך הכי מבוגר. יושב שם, אמר 'אני רוצה ללמוד כרגיל'. סיים שם את הש"ס ולא סיפר לנו. שם הוא עשה סיום, בבית לא ידענו את זה. רק אחרי שהוא נפטר, החברותא שלו סיפר לנו שהוא עשה סיום הש"ס והכל. ורבי אליהו לוי ידע את היראת שמים שיש לאבא. כל פעם היה צריך חיזוק בסולל, היה אומר 'רבי בנימין, אתה תיתן מוסר לאברכים' לפני החגים, לפני המעדים. אומר שכששאבא היה מדבר מוסר, היה בוכה והאברכים היו בוכים איתו ביחד. מוסר שיוצא מחלב".

גם המודעות שהוא היה עושה כל פעם בשביל המושב, מעיר על דברים מסוימים אבל בעדינות, ואומר צריך לעשות וצריך להיזהר ולשים לב, ככה היה כותב שנים על גבי שנים הוא היה מעיד בצורה שכל אדם היה מקשיב לו.

הייתה תקופה שהוא היה הוציא עלון תורני לפני הרבה שנים עם דברי תורה ודברי מוסר בשנת תש"ל עד תש"ל, כצאנז כמה דפים מהעלונים האלה שהיו אז בזמנו. ייזכר לטוב, הוא היה אומר לנו: "רבי חיים עתוני הכהן ד"ר, אני רק נותן לו מודעה כידי הוא מרפס לי אותה. הוא אומר ור"ז וגשמי יאתם עם כל המושבים שלכם עד שאתם עושים לי את המודעה לוקח לכם זמן". ומטש הכל בפשטות הכל בתמימות והכל כיראת שמים.

עמל התורה ומסירות נפש בלילות

בעשר קם, בחצות הלילה נטל ידיים, אומר תיקון חצות, לומד משהו, חוזר לישון ואחר כך עוד הפעם בשלוש לפנות בוקר, לומד את הלימודים שלו והתפילות שלו. אמרתי לו: "אבא, אתה קם בשלוש, אתה צריך לקום בחצות לומר עוד פעם תיקון חצות?". הוא אומר לי: "מה, אתה לא יודע שיש עניין לקום דווקא בחצות בשביל תיקון חצות? אפשר להגיד בשלוש בבוקר תיקון חצות. אז הוא יקום פעמיים; בשחרים עשרה הוא קם אומר תיקון חצות, לומד, הולך לישון ואחר כך בשלוש בלילה עוד הפעם קם.

אז היה עושה את הדברים האלה והכל בעטות, בלי סיפורים, בלי שום דבר, בלי לדבר. אתה חושב רבי בנימין יושן מוקדם, מגיע לתפילה, אבל אתה לא יודע איזה עבודת ה' גדולה יש לו בלילה. הוא היה עושה בלילה, הוא היה מקפיד בזה, קורא עין יעקב, בבוקר אחרי התפילה לומד את הלכות, הוצ' מהלימודים שלו בכלל.

הרי הוא היה במכולת עד גיל שישים, יצא לפנסיה מוקדמת. אמרו לו: "כשאתה יוצא לפנסיה מוקדמת אתה מפסיד הרבה מהכסף שלך, הרי הפנסיה של המושבים וכל הדברים האלה אדם שנשאר עד הסוף, עין לא ראתה אלוקים וולתך, אתה יכול לחיות אתה, והבנים והנכדים שלך".

אמר להם: "לא, אם אני עכשיו לא צריך לעבוד, ויכול לקבל משכורת בלי שאני אעבוד - אני אלך ללמוד".

והתחילו לקרא תהלים, לא עבר - וערובות השמים נפתחו. המבוגרים זוכרים את זה.

כל כך היינו פה וואים דברים, אבל הכל בפשטות. בענוה גדולה תמיד אמר אני כלום, שפעם מישוהו התקשר אליו בערב "אפשר לקבל את הרבני", היה אומר "לא רב ולא ערב רב" ואומר את השם שלו, "לא רב ולא מעט" ואומר את השם שלו, הכל בפשטות בענוה. כשילמד בבלטרן אצל רבי ניסים הכהן רב של שרשרת ואצל רבי מכלוף יום שהיו באנים וצדיקים, אבא סיפר לי איך שהיו לומדים שם בעמל היו צריכים לדעת הכל בעל פה, לשון בעל פה את כל המפרשים, היו לומדים לב אריה על מסכת חולין בעל פה לזכור את כל הפסולות זה היה מסירות נפש לתורה והגיע לפה עבד את ה' בצנוה.

לכן ברוך ה' שזנה המושב זכינו אנתו שיש פה ישיבת לבנימין-אמר. בסוף כשהייתי מספר לאבא סיפורים על אנשים שתינו לישיבה וראו ישועות הוא אמר לי "מה השאלה בכלל פה? אתם לומדים לשם שמים לומדים תורה בשקט בשוה שיהיה להם הצלחה", זה לא היה חידוש בשבילו. ולכן כשאנתו פה עושים את ההזכרה לאכזר נקווה שנה הבאה נראה אותו עם המסית צדקנו במהרה כימינו אמן.

היה אדם אחד שהבנת שלו שברה את חיד אבא אמר להם תבדקו את המזוזה של החדר של הילדה בדקו את המזוזה על ידך היה חותך.

היה מקרה אחר שהיה חייל שרצה להתגייס אבל הייתה לו בעיה במעיים לא מגייסים עם בעיות כאלה הוא הלך לרב ברדה והרב ברדה אמר לו לך לרבי בנימין רק הוא יכול להוציא לו את העין רעה רק הוא יכול לעזור לו רק רבי בנימין יכול לעזור לך. זה היה ביום שישי ואבא בדרך כלל לא מוציא ביום שישי עין הרע כיון שהוא היה סובל את הכאבים אחר כך הוא אומר אחר כך כל השבת יהיו לי כאבים, אבל בגלל שהוא היה אוהב מאוד ומכבד מאוד את אבא של אותו חייל הסכים לקבל את הבגד למרות אמר תביאו לי את בגד, אבא ישב עליו ועבד עליו הרבה זמן חמש שש פעמים עד שאמר ברוך ה' זה נגמר אותו חייל הלך הכל נעלם לו זה מוחלט מעיים קשה אני אומר לכם דומה לקרון ואבא אחרי שעבד קשה ברוך ה' ושב ורפא לו יאריך ימים ושנים בעזרת ה' זה הכוח של אבא והכל בצניעות בלי לדבר בבית הכנסת טוריד את הראש לא משנה הוא החזק הוא הקורא והכל אבל לא מתנוכה אומר את שלו ויושב בפניו שלו קיבלו קיבלו לא קיבלו לא קיבלו זה צריך ללמוד מוסר מהדבר הזה זכותו תגן עלינו ועלינו ועל כל ישראל אמן כן יהיה רצון.

ואנשים היו מתקשרים לאבא לא רק בשעות רגילות, 3 לפנות בוקר 2 בלילה 4 בלילה. והכל בסבלות אין קץ.

פעם גם רפי בריגה שנמצא פה היה לו בעיה, הבת שלו הייתה בבית הולים מקשה ללדת ואז הוא התקשר לאבא בשלוש לפנות בוקר בערך שיעשה תפילה. אבא ברח אמר לו "זהו ילדה בן כשר", הוא לא אמר לאבא שיש בן וגם הוא לא ידע שיש בן, היא ילדה בן כמו שאבא אמר.

אני זוכר פעמים רבות מרוב שהתגעלו לא היינו מתפעלים, אפילו התגעלו כשנבקשים על אישה שמתקשה ללדת ומתעכבת אבא אומר "עד שעה היא תלד פה היא תלד עד שעה שתיים", מה שהיה מוציא מהפה הכל היה מתקיים.

אהבת ישראל ודאגה לכלל

זה פלא איך היה כל כך נטור וצנוע והדברים האלה אצלו דברים ענקיים היו אנשים מכל הארץ באים להוציא עין הרע לקבל ברכות פדיון נפש והיו באים חוזרים עוד הפעם כל פעם חוזרים למה הברכה הייתה מתקבלת הפדיון היה מעולה. זה לא בא סתם ככה, זה בא בגלל האהבת ישראל של אבא שהייתה לו אהבת ישראל והיה עמל בתורה בזמן שהיה לו לומד בתורה בצניעות בשקט בענוה. כתוב בפסוק "טוב עין הוא יבורך", יבורך כתוב בל"ו, אוטרים הדל במדרש אל תקרא יבורך אלא יברך - מי שיש לו עין טובה תיקח ממנו ברכה מי שאוהב ישראל תיקח ממנו ברכה. ובאמת אבא הייתה לו אהבת ישראל גדולה גדולה מאוד. אני זוכר לא עליכם בהספדים שהיו פה במושב הוא רק מתחיל להספיד מיד היה גופה בבכי, לא משנה מה מיד מתחיל לכתוב מתרגש ראית איך שנאב לו על כל אחד ואחד.

אבא בשנים האחרונות שלו היה הולך עם מקל וקשה לו ללכת, היה בזמנו בן ציון סגור היה חולה ולא מרגיש טוב, אבא ראה שהוא לא בא לבית הכנסת אמר צריך לתקוע לו בשופר. אבא הלך מפה לבית שלו, זה לא אדם צעיר, הלך כל הדרך עלה במדרגות עד למעלה בשביל לזכות אותו בתקיעת שופר. איזה מסיחות נפש בשביל לזכות את האנשים כמזונות וגם הרבה דברים שהיה עושה לטובת הכלל שאף אחד לא היה יודע. בבית היינו וואים כמה דברים הוא היה עושה, הרבה דברים למען המושב למען אנשי המושב למען עם ישראל בצניעות בשקט שאף אחד לא ידע כמה תפילות. סיפר לי אחד המבוגרים שלפני הרבה שנים לא היה גשם, אבא לקח את הילדים שהיו באים ללמוד אצלו בצהריים אמר להם "בואו נצא בחוץ נתפלל שיהיה גשם", אמר תקראו תהילים יתן כל אחד יתן מטבע מסיימת

להוסיף יזיזים בשעוני שבט

האם נכונה השמועה, שבשעוני שבט שלנו נראה שאי מין הרב עובדיה סובר כדעת מרן ראש הישיבה וצ"ל שאין לנעת ולהוסיף יזיזים?

תשובה: א', אכן יש סימוכין איתנים לשמועה זו, מדברי מרן הרב עובדיה עצמו, שאלוהו בשיתוף מעין אומר (ח"ב סימן כ"ד) אם אספד להוסיף יזיזים בשעון שבט, והשיב אני התירתי רק בשעוני שבט של קטן, לא של חיות, ע"ש, ב"י, הגאון הנזיל הרב הלפרין וצ"ל ראש מכון סכנילוני לבעיות ההלכה כתב ג"כ שיש הברור מוחזק בין שני השבט שחיה בעבר, לשעון שבט של חיות, גם המתיירס או יורד לאסור חיות, ובי"ב ב' בקובץ אליבא דהלכתא (נ' וניא), וגם הילוקי חשפיה (עמ' תרס"ד) כתב כנ"ל, שצ"ע על מה שסמך העולם להקל בשעונים של זמנינו, מאחר והעצמים שנוכחי בימינו אומר (ח"ב סי' י"ח) שונים מהמצוינות כיום.

ובאר הרבדים, בעבר ששון השבט היה חוט עם לולאה שנתמס במתג שמדליק את האור, שהוא כמין מספר המונה למעלה, חוט זה היה מתחבר לשעון מעורר מכני המצולל, שסמארוני היה כמין ספרו, שכאשר מגיעת השעה בשעון לזמן שכינת את השעון מעורר, מפרס הספקמות היה מסתובב ואז היה מושך אליו את החוט (כ"כ בש"ס"כ (עמ' קצ"ז), ועוד, רבות חבין מה שכתב ביביע אומר שהשעון מצולל, וכן הזכיר שהחוט הנמשך, שסמ"כ כוונתו כל זיו שמכניס אדם מינוחה, הרי הוא סוגר מעגל חשמלי לעוד רבע שעה, שהמספר את שעון השבט יראה שיש טם מתג עם קטין, שכאשר השעון המסתובב עם חוטים מניע למקום זה, שהוא השעת האמיתית של חיות, הרי שנלחץ מניחה מכניס את הקטין הנזיל, וכשהקטין נכנס, מחובר אליו ברזל שהוא סוגר מעגל חשמלי, וכך יש חשמל, נמצא שהאדם הוא כנאות בידו הקטין שלא יחזור.

ומרן הביאנו שם רבה בתחילה לאסור להוסיף זמן להשכל בשעון שבט, משום דהנן בבירור (כ"כ) שהנזון שמן בנר, חייב ששום מבעיר, והבנת הראש שם משום שהוא מוסיף זמן להולכת הנר, ולכסוף כתב שיש לחלק, דשאני נחיתת השמן שבנר שהוא חידוש פעולה הולכת, כי בלעדי זה הנר כבה אחרי ככלות כל השמן, ומשום אסור הראש, אבל כאן שהחשמל מצד עצמו מוסיף להדליק, ורק השעון הוא הגורם לכיבוי, והוא מרחיק פעולה המונה השעת הולכת החשמל, ע"י תחת מוחזק השעון, וז"ל דלמדיע משרא שרי, ומעין זה חילק הרמ"א ביריד סי' שלט ס"א בין נעשה המונה לעשה בידים, ע"כ (ס"ס מירי' מרמ"ב באדם טוסט מוסקע על למות דעם חיצוני של חוטב עצים, שמוחזק להשתמש את חוטב העצים, אך אסור לחסיר כרית מתחת המוטב מפני שמקרב היתרה בידים) והנה הלכנו שהרב אלישיב ותאגרות משה לא קבלו חילוק זה ואסור דהרי כבידים, ראה בספר אורחות שבט (ח"ב עמ' ר"ב), ועוד שרבותינו גדולי יולא אסורים לנעת ביוזים משום מוסקע, ראה שבתה כהן (סי' ס"ט) ובסוד"ה איש מצליח (ח"א סי' ר"ב), עוד בה, שכל זה היה שייך בשעונים שלהם שסמך המונע, אולם כיום הוא מחבר וסוגר מעגל חשמלי בידים, וכל הונן הוא מחזיק את החשמל שלא יעלה מהקטין, והרי הוא כאדם הלוחץ על פעמון, שהוא הרי המונעם, שהוא הוסק הקטין שלא יפסוק חזרה.

ואמנם מעשה זה נעשה בנרמא, ומ"מ גם נרמא אסורה, וכ"כ שאינו ששום חיצוני, ומה גם שכשעוסק בנזון השמן והפתילה לא מהירים בנרמא ובמ"ש הראש שם.

והנזון הרב הלפרין ראש מכון סכנילוני כתב בס"א זו והוביד בספר מאור השבת (פ"ד) וצ"ל בשעונים הישנים אופן הפעולה היה שהיו היה רק מעביר למצב של כיבוי או הולכת וחו לא שם מ"כ כרוב השעונים המצויים היום אי לא לשיטת הגאון ר' שלמה זלמן אוירבך שהתיר להוסיף על השעון שבט, יש לאסור כיום, שאופן פעולתם הוא שהיוויים להצניע על המתג אשר סוגר את המעגל החשמלי, ונמצא אם כן שכל זיו גורם להחשך הליחצת על היבור הפעגל, ע"כ והבדל בספר אבני אסיון (עמ' מ"ב), וסיים: ודבר חכמה אסור, ובי"ב בקובץ אליבא דהלכתא הנזיל, ובי"ב הילוקי החשפיה (שבת ב' עמ' תרס"ד) וזה לשונו: נמצא דמה שהתיר הוא בשעונים שהיו מצויים בזמנו, אך בשעונים המצויים כיום לא דובר, וא"כ צריך עוד לעיין על מה מוחזקים העולם להקל גם בשעונים של זמנינו, דהוי כמסופק שמן בנר, ע"ש.

ומגדל חננאל עד

"יקבי המלך"

הלואה כשרה

(מתוך הספר "שמחת התורה" שמות)

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (שמות כ"ב, כ"ד).

מיהו עמי? העני!

כתב רבנו בחיי: "אם כסף תלוה את עמי", אמר הקדוש ברוך הוא, מי הם עמי? העניים. לכך נאמר "אם כסף תלוה את עמי" - ומי הוא? - "את העני עמך", המצוה היא להלוות לעניים שתהיה להם אפשרות לעשות עסק ולהרויח, וכשירוח להם יחזירו. זו הצדקה הגדולה ביותר (על פי הרמב"ם בפ"י מהלכות מתנות עניים ה"ז). נמצא לפי פרוש רבנו בחיי שאין שני חלקים בפסוק, "את עמי" ו"את העני", אלא הכל אחד, "עמי" הוא "העני". יש לזה הוכחה מתרגום אונקלוס שתרגם: "אם כספא תוזף בעמי לעניא די עמך", כלומר אם כסף תלוה בעמי לעני שעמך. אמנם פרוש התרגום אינו כרבנו בחיי שעמי הוא העני, אלא שהצווי הוא על לזה עני שלא להיות לו כנושה, אבל עם זאת לפי שני הפרושים כננת הפסוק לחבר בין עמי לעני.

איך מלוים?

מוכא בגמרא (בבא מציעא דף ע"ה ע"ב): אמר רב יהודה אמר רב, כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא בעדים, עובר משום "ולפני עור לא תתן מכשל" (ויקרא י"ט, י"ד). ומדוע? כיון שאם ילוה לו בלי עדים, עלול הלוה להכחיש את ההלוואה, ונמצא גוזל את המלוה ונכשל באסור.

ריש לקיש הוסיף, שהמלוה בלי עדים גורם קללה לעצמו, שהרי כאשר תובע את הלוה, הלוה עלול להכחיש ותגרום ביניהם מחלוקת מיתרת. מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל כתב בשו"ת יביע אומר (חלק ז' חושן משפט סימן ז'), שהדיו הנה הוא דין גמור ולא מדת חסידות.

יחיד ורבים

מצד אחד אסור להלוות לחברו בלי עדים, ומצד שני אם אדם רוצה לתת צדקה לעני צריך לתת בסתר. מעלת מתן בסתר גדולה מאד, וכבר אמר שלמה המלך: "מתן בסתר יכפה אף" (משלי כ"א, י"ד). בשו"ת יביע אומר (בסוף התשובה שם) הביא בשם ספר עיון יעקב לרמז את זה בפסוק: "אם כסף תלוה", אם אתה מלוה לחברך, "את עמי", תלוה לו לפני כמה עדים שייראו שהלויית לו. אבל "את העני", כאשר אתה נותן צדקה לעני, "עמך", תן את הצדקה בינך לבינו, שלא יראו אחרים, תמנע ממנו את הבושה.

מבחן דרך

מספרים על הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף, שפעם בא אליו אברך ובקש להבחן אצלו על שלחן ערוך חשן משפט. אמר לו הרב: "תבוא אלי לבית בצעהרים". הגיע אותו אברך לרב ומצא את הרב עומד לצאת מביתו. שאל את הרב: "מתי אפשר להבחן?". ענה הרב: "אני יוצא קעת לשוק לקנות פרות, תתלוה אלי". הביט הרב בארנקו ואמר לאברך: "אין לי מספיק כסף כרגע לקניות, תוכל בבקשה להלוות לי מאתים שקלים?". ענה האברך: "ודאי, בשמחה רבה", והגיש לרב את השטר.

יצאו שניהם מהבית, ולאחר כמה צעדים, עצר הרב ופנה לאברך בחיור: "זהו, נגמר המבחן, תמשיך לחזור ותבוא להבחן שוב". שאל האברך בתמימה: "אבל הרב עדין לא שאל אותי אפילו שאלה אחת!". ענה רבי יהודה: "אני רציתי לבדוק אותך. בקשתי ממך הלוואה והסכמת, ונגרע זה עברת על סעיף מפרש בשלחן ערוך (חושן משפט סי' ע"א): המלוה את חברו חייב להלוותו בעדים. אם היית מביא עדים או לפחות כותב שטר, אז הייתי ממשיך לבחן אותך. תחזור טוב יותר ותבוא שוב להבחן". ישמע חכם ויוסף לקח (משלי א', ה').

להקפיד על הלוואה בעדים

צריך להזהר מאד להקפיד להלוות בעדים או בשטר. לפעמים אדם אומר: "לא יקרה דבר אם לא נכתוב שטר, הלוה חבר טוב שלי, הוא צדיק וירא שמים, הוא לא ישקר עלי". אבל אסור לעשות כך. לצערנו בעוונות הרבים הרבה פעמים כאשר יש נסיון של כסף, בפרט כשיש מצבי דחק השעה, אדם עלול לפול בנסיון. לא חלילה יכחיש את ההלוואה, אלא יצר הרע אומר לו: "תראה, עכשיו קשה לך, לא חסר למלוה כסף, הוא כבר יסתדר, תשאיר אצלו ותשלם בפעם אחרת". וכך היצר משכיח ממנו את דבר ההלוואה. לפעמים אדם לא מחזיר את ההלוואה בעקבות מה שאומר לו היצר: "אז מה אם אתה חייב לו? גם הוא חייב לך על הרבה טובות שעשית לו!"...

מלבד זאת, הבעיה הגדולה ביותר ששייכת גם אצל האנשים הצדיקים ביותר, זו בעית השקחה. אם אדם לא כותב שטר, עלול לשכח מי הלוה לו וכמה, ועלול להכנס בחשש גזל. לפעמים זה קורה כאשר פוגש אותו בדרך וכדומה, עושים הלוואה בלי לרשם בשטר, ודבר ההלוואה נשכח מיד לאחר כמה דקות. העקר הוא לשמוע לדברי חכמים, להלוות כסף רק בעדים או בשטר, ואז: "שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול" (תהלים קי"ט, קס"ה).

גמרתו הנדירה של
מרן אור העולם זיע"א

יכולה להיות שאלה!

גמרתו הנדירה של מרן אור העולם
רבנו **מאיר מאזוז** זיע"א

מסכת עירובין עם חתימת יד קדשו המתנוססת על הכריכה, והגהות
בכתב יד קדשו המפארות את עמודיה, תוגרל בין הזוכים לקחת
החזקת בחור במוסדות "חכמת רחמים".

על כל החזקה של בחור - כרטיס הגרלה אחד

החזקת 4 בחורים

1920 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ טלית מהכהנים הקדושים
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 4 כרטיסי הגרלה על
הגמרא הקדושה

החזקת שני בחורים

960 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 2 כרטיסי הגרלה
על הגמרא הקדושה

החזקת בחור

480 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ סיום מסכת ע"י הבחור
+ כרטיס להגרלה על
הגמרא הקדושה

או בעמדות
סדרים כלום
'חכמת רחמים'

מנהל המוסדות
הרב משה נעמן
0504108108

***9105**

חייג כעת
משרדי
המוסדות

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הרב ר' שמואל עידן שליט"א

גליון
446

ידע תדע

אורח

א. בפרשה כתוב: 'וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת' (שמות כ"א, ל"ה). היה שוקה אחד קראי וישמו בן זוטא, בן זוטא הגאון חושב את עצמו שהיה גברא רבא [אדם גדול], אבל הוא בן זוטא [שפירושו קטן]... והוא אמר, מה זה שור רעהו? חבר שלו. שור שנגח את חברו. [כך יש לשון קנה "שור שהיה מתכוון לחברו"] במשנה ב"ק דף מ"ח ע"ב. 'וכי יגף שור איש את שור רעהו' הכונה שהשור הכה את שור חברו. האבן עזרא צוחק עליה, אומר: 'ואין לשור רע כי אם בן זוטא לבדו' - בן זוטא זה חברו של השור... למה? כי אם שני השורים הם של אדם אחד, מה נעשה? אדם ששורו פלוני נגח את שורו פלוני, אין לו מה לעשות, תפח את השור הזה ותהרג אותו! תפסיד את שני השורים? אבל כאשר השור הזה הוא של חבר, בעל השור שנגחם יתבע את ההוא - 'השור שלך נגח את שורי, תשלם לי'. כמו ש'שור איש' הכונה של איש, 'שור רעהו' הכונה שור של רעהו. מה הפרשים האלה 'שור שהוא חברו', ומה תאמר בשור איש? שור שהוא איש?... אלא שור של איש, אז גם 'שור רעהו' אותו דבר, הכונה שור של רעהו. (בית נאמן גליון 448 אות י').

ב. [לשון הרמב"ם (פ"ג מהל' תלמוד תורה) במדקדק]. מי שנשאו לבו לקיים מצוה זו [למוד תורה] פראי, ולהיות כמתר בתורה. יהיה לו כתר תורה על הראש, לא כתר שרואים אותו, אלא כתר רוחני. רואים שהאדם הזה הוא בן תורה, האדם הזה הוא תלמיד חכם, חכם אמתי. האדם הזה ישר, האדם הזה אמת, לא יודעים כמה הערך של המילים האלה. לא יספיק דעתו לדברים אחרים - לא ילך לדברים בטלים. ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם עשר וכבוד פאחד. למה הרמב"ם כותב 'פאחד'? משום שאחר כך יהיה לך גם את זה וגם את זה, אבל לא 'פאחד'. אל תחשב ביחד תורה עם עשר וכבוד, לא קונים את זה ביחד. קדם כל תורה, אחר כך יגיע העשר, אחר כך יגיע הכבוד, אחר כך יגיע השם. אחר כך יגיע הזמן שמלה אחת שאתה אומר שונה מליון מלים של כל מיני

בטלנים אחרים שלא שונים פרוטה אחת... תהיה אמת. (בית נאמן גליון 422 אות ה').
ג. הרי"ף - רבי יצחק אלפאסי - נתן סמיכה לתלמידו מבקה רבי יוסף בן מגאש שהרמב"ם כתב עליו (בהקדמתו לפרש המשנה) 'לבו היה מבעית בעיניו' - העיניו שלו היה נפלא. (פעם הרב עובדיה [שיחיה] כתב הקדשה על ספרו לרבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, בהקדשה הוא מובאת באיזה ספר על הרב בן ציון [עמוד האש נדמה לי], אבל ההקדשה מחוקה כלה. הרב בן ציון מחק אותה [בענינו]. בקשי הסתפלת מה יש מתחת לדברים, וכתוב שם 'עיינו מבעית'. ככה כתב עליו. פעם אחת היה איזה מקום [בספר אמת ליעקב בצורת האותיות אות ל'] שהזכיר את הריב"ש [שפדךר] כלל זה רבנו יצחק בר ששית, שחי לפני למעלה מ-600 שנה. הרב עובדיה אומר (שני"ת יביע אמר ח"ב חיו"ד ס"ו כ' אות ט') תפסתי בכל [ספר תשובות] הריב"ש ולא מצאתי איפה הוא. בא רבי בן ציון אמר [בהשערה]. הריב"ש זה רבי יצחק ברוך שאמר. יש חכם אחר על אותיות ס"ס, שיש לו ספר 'ברוך שאמר' - רבי יצחק ברוך שאמר. [והרב עובדיה כותב:] 'אבל גם בברוך שאמר לא מצאתי'... אז בא רבי [שלמה] מועלם שיחיה ואמר [עץ בספר יריעות שלמה ח"ג עמ' רכ"ט] יש ספר 'ברוך שאמר' כתב ד' שופיע בדורנו ונמצאו שם הדברים. אז הרב בן ציון מבעית בעיניו [והוא בספר מגדולי ישראל ח"ג (עמ' שצ"ט) שאמר שהביא בן, כתב שיש הריב"ש השלישי - רבי ישראל בעל שם טוב]. אז מה כתב הרי"ף לתלמידו בפסיקה שלו? התלמיד הזה - רבי יוסף בן מגאש - אפילו בזמן משה רבנו לא נמצא כמוהו! זו גזמא [ולא כפשוטו]. אבל למה הוא אמר ככה? כי כתוב בגמרא בערובין [דף ק' ע"ב] שמשה רבנו לא מצא נבונים, אבל זה החכם הזה גם חכם וגם נבון, לכן גם בזמן משה לא היה כמוהו. (כתוב: 'הבו לכם אנשים חכמים ונבנים וידעים לשבטיכם... ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים'. ואיפה הנבונים? הגמרא אומרת (שם) שהוא לא מצא נבונים שמבינים דבר מתוך דבר. מצא חכמים, מה שהוא לומד וזכר, אבל להבין דבר מתוך דבר לא מצא. (בית נאמן גליון 495 אות ה' והערך 7).

הלכה נאמנה

מִרְנָן (בשאלתו ערוך ס"י רפ"ז ס"א) כותב שאם אדם בא לבקר את החולה בשבת, יאמר לו: 'שבת היא מלועק, ורפואה קרובה לבוא, ורחמי מרבים ושבתו בשלום'. וזו דעת שבנא בגמרא בשבת (דף י"ב ע"א), תנא קמא אומר שיאמר רק 'שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבא'. ורבי מאיר אומר שיאמר: 'כולה היא שבתהם'. ורבי יהודה אומר: 'המקום ירחם עליך ועל כל חלי ישראל'. רבי יוסי אומר: 'המקום ירחם עליך בתוך חולי ישראל'. ושבנא איש ירושלמי אומר: כבניסותו אומר 'שלום', וביציאתו אומר 'שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבא, ורחמי מרבים ושבתו בשלום'. ומה הדין? מִרְנָן פארך חיים (סימן רפ"ז) פסק כמו שבנא שיאמר: 'שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבא ורחמי מרבים ושבתו בשלום'. ולא בירך דעה (בסימן של"ה ס"ו) כתב כלשון תנא קמא שיאמר רק: 'שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבא', ולא סיים: 'ורחמי מרבים ושבתו בשלום'. מה עושים? האחרונים אומרים (עץ בשכנה"ג בסי' רפ"ז) שביורה דעה התפנו לנפש המלא שכתוב פארך חיים, ונאלו מִרְנָן אמר 'וכו'. (הרבה פעמים אומרים 'וכו'). ונאמת התפנו לומר את כל הנפס. כלומר אדם שמבקר את החולה יאמר לו 'שבת היא מלועק ורפואה קרובה לבא ורחמי מרבים ושבתו בשלום'. יש חכם אחד שטעה ואמר 'ושבתו', אבל באמת לא אומרים 'ושבתו' אלא 'ושבתו' בחיריק. (זו הערה של הר"ש בשבת שם). (בית נאמן גליון 391 אות י"ד).

חושן משפט חלק ב

סיכום העניינים בקיצור נמרץ ובלשון בהירה בסי' צ"ב - קע"ה (חבורת 60 עמודים).
מיוחד עבור הנכונים במבחני ההסמכה. להזמנות 054-8447187

למען תספור

"שלח לחקך על פני המים כי רב המים תמצאנו"

נאמר [בפרשה] 'הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי' (שמות כ"ג, כ'). לפני שנים רבות (בשנת תשס"ז נדמה לי) - לפני שבועים שנה - הגיע הנשיא של תיגס בוגריבה אחרי שהוא דחה [והוריד] את המלך שהיה אז. היה מלך נשמו "ביי" מדור לדור, והמלך הזה הלך כי בוגריבה דחה אותו, והוא תפס את השלטון בתגס. וכדי לעשות לו כבוד, היהודים הזמינו אותו לבית הכנסת בפרשת משפטים. והיה חבר אחד שלי - שמו חיים קבלן - שהוא קרא את הפסוקים האלה 'הנה אנכי שלח מלאך לפניך'. פתח ספר תורה לכבוד הנשיא, וקרא את הפסוקים האלה בטעמים, ואחר כך תרגם אותם בעברית. ובוגריבה כל כך נהנה מזה. הם הקדימו תרופה למכה, אחרי כמה שנים כשהגיעה מלחמת ששת ימים [בשנת תשכ"ז], ובמדינות ערב מי יודע מה הם עשו, 'בשאר מדינות המלך מה עשו' (אסתר ט, י"ב). ואילו אצל התוניסאים, בוגריבה עמד על כך שלא יגעו ביהודים, הוא עמד ואמר: 'מי שיגע בשערה של יהודי חביב מיתה, אסור לפל משערת ראשו אצרה'. אבל בכספים שלח את ידו, עשה את הכל ובלבד את הכל. אבל כשקראו לבוגריבה את הפסוק הזה 'הנה אנכי שלח מלאך לפניך' התרשם מזה ועשה טובות ליהודים. הוא היה בבית סתר ארבעים שנה (י). כי חשד בו שהוא בא להרוס את הרפובליקה התוניסאית (ובאמת ככה. הוא הרס...), וכאשר הוא בא לדבר על הנושאים האלה הוא אמר: אני זוכר שהיהודים היו מביאים להם נשותיהם ביום ששי בקלא 'כוספוס' 'עצבאן' ומאכלים טובים מאד, והיו מביאים לי, אני לא יכול לשכח את הטובות שעשו לי. אדם שעושה טובות זה גם 'שלח לחקך על פני המים כי רב המים תמצאנו' (קהלת י"א, א'). היהודים עשו את זה ככה. (בית נאמן גליון 448 אות י"ב).

לתרומות וחיזוק העלון הקדוש - בנק דיסקונט סניף 128 מס' חשבון 703575